

Serbai planuoja atsiimti Krajiną

Zagreb, Kroatija, rugpjūčio 9 d. (OMRI) - Tarp kroatų ir serbų sukilėlių gali būti pasirašyta dar viena sutartis, praneša Britanijos žinių agentūra BBC. Pagrindinis šios sutarties punktas būtų tai, kad serbai atiduoda savo sunkiuosius ginklus ir už tai gauna laisvo judėjimo garantiją.

Vokietijos laikraščio „Allgemeine Zeitung“ žiniomis, padėti apunkina tai, kad dabar ir 40,000 civilių serbų pabėgėlių srautą įsimašė ir 14,000 lengvais ir sunkiaisiais ginklais ginkluoti serbų kareiviai.

Kroatų, serbų ir Jungtinių Tautų pareigūnai ir toliau nesutaria kiek iš tikrųjų keliuose yra serbų pabėgėlių. Ljubljano dienraštis „Delo“ antradienį rašė, kad serbų civilių pabėgėlius iš oro apšaudė Bosnijos serbų lėktuvai.

Straipsnyje buvo teigiama, kad Bosnijos serbų vadas Radovan Karadžić ir oro pajėgų vadas Živimir Ninković nori, kad serbai pabėgėliai grįžtų į savo gyvenvietes Kroatijos Krajinoje, kad ten išlaikytų serbų gyvenvietes.

Be to, rašoma, kad Bosnijos Banja Luka mieste įsteigė karinį teismą, kuriame Krajinos serbai bus teisiami už Knin miesto ir Bendovač karų zonų apleidimą. Straipsnio duomenimis, apie 20 vyrų jau nuteisti.

Bosnijos serbų televizijos rugpjūčio 8 d. buvo transliuojamas jų „prezidento“ Milan Martić atsišaukimas. Tai buvo pirmas jo viešas pasirodymas nuo kroatų puolimo pradžios. Prancūzų žinių agentūros AFP žiniomis, Martić buvo Srb mieste, Krajinėje dešimt karine uniforma ir atrodė išvargęs. Martić kvietė „visų serbų valstybių patriotus“ sugrįžti iš užsienio ginti savo tėvynę. „Dabar nepripažįstu ir niekuomet nepripažinsiu (Krajinos) okupacijos. Privalome daryti viską, kad sugrįžtume į savo namus. Esu įsitikinęs, kad tą galime padaryti. Aš čia pasilikiu, esu šiek tiek apsupty, bet nesibijau“, kalbėjo Martić.

Britanijos žinių agentūra BBC rugpjūčio 9 d. tačiau komentavo, jog kalbos apie Krajinę atsiėmimą, neturint pagalbos iš Serbijos yra visiškai nesąmonė.

Bosnijos serbų vadas Radovan Karadžić dalį savo pareigų kaip Bosnijos serbų parlamento vadovo perleido kitam jo nariui,

kad visą savo energiją galėtų pašvęsti Krajinai atsikovoti. Pranešama, kad jis parašė laišką Serbijos prezidentui Slobodan Milosevič, kuriame jį kaltina nusigrįžimu nuo Krajinos ir visų serbų išdavyste. Karadžić tačiau paliko Milosevičiui galimybę išsipirkti, jei tučtuojau imtųsi teikti pagalbą Krajinos ir Bosnijos serbams.

Karadžić, tačiau, turi kitų problemų. Rugpjūčio 8 d. Reuters žinių agentūra pranešė, kad Serbijos generolas Dragomir Milošević prisijungė prie 18 kitų Bosnijos serbų generolų, remiančių kitą Bosnijos pajėgų vadą Ratko Mladić, sudarant „absoliučią vienybę“ prieš Karadžić. Lūžis tarp abiejų Bosnijos serbų vadų, kurie abu yra paieškomi, teismui už karo nusikaltimus, vis labiau išsina į viešumą.

Rytų Slavonijos serbų sukilėlių vadai rugpjūčio 9 d. paskelbė, kad jie sukūrė vieningą vadovybę su Jugoslavijos (t.y., Serbijos) karo pajėgomis, nors iš Belgrado dar negautas patvirtinimas, kad taip yra. Serbas Vykovar miesto meras pareiškė, kad tos srities serbai „iki šiol buvo susiskaldę ir atsiskyrę nuo Serbijos, mūsų motinos, (bet dabar) pagaliau vėl susijungė. Buvusioje Jugoslavijoje esame 12 milijonų serbų ir, jei reikės, tapsime 312 milijonų“. Manoma, kad tai yra užuomina į Rusiją, su kuria daugelis serbų jaučia gilų ryšį.

New Yorke Kroatijos ambasadorius Jungtinėms Tautoms Mario Nobilo pareiškė: „Tuo tarpu neturime jokių planų įkurti karinę administraciją likusioje okupuotoje Kroatijos teritorijoje“.

Rugpjūčio 9 d. pirmoji humanitarinės pagalbos siunta nuo gegužės mėnesio pasiekė Bihac gyvenvietę. Bosnijos serbų ir valdžiai nepaklūstančių šio miesto apsiaustis tęsėsi trejus metus. Jis buvo išvadotas, kai Bosnijos daugiausia iš musulmonų susidedančios kariuomenės Penktasis Korpusas prasiūmė iki pirmyn Krajinėje žengiančių kroatų dalinių Krajinėje rugpjūčio 5-6 dienomis. Pranešama, kad musulmonai padegė bent šešis serbų kaimus, matyt keršydami už Bihac atsiėmimą. BBC korespondentas praneša, kad Bihac gyventojai džiaugiasi, bet yra ir labai išvarginti.

Valstybinė komisija patikrino kalbą žinių laidose

Vilnius, rugpjūčio 7 d. (Elta) - Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Seimo Kalbos inspekcija, vykdydama Valstybinės kalbos įstatymo jai suteiktus įgaliojimus, užbaigė pirmą didelį darbą - patikrino šalies televizijų informacinių laidų kalbą.

Valstybinės kalbos įstatyme, kuris priimtas šių metų sausio 31 d., numatyta, kad Lietuvos visuomenės informavimo priemonės (spauda, radijas, televizija), visai knygų bei kitų leidinių leidėjai privalo laikytis taisyklingos lietuvių kalbos normų. Šio įstatymo vykdymą kontroliuojančiai Kalbos inspekcijai, kaip informavo jos viršininkas Donatas Smalinskas, suteikta teisė nesilaikantiems įstatymo skirti administracines bausnes.

Gegužės pradžioje Valstybinė lietuvių kalbos komisija sudarė ekspertų grupę, kurioje kartu su kalbos inspektorius dirbo Vilniaus Universiteto ir Lietuvių Kalbos Instituto mokslininkai. Buvo nutarta pirmame etape stebėti tik dažniausiai - kiekvieną dieną - į eterį išsiunčiančias žinių laidas.

Ekspertų išvados nedžiugina: visų TV žurnalistų kalba yra taisytina. Vieni daro daugiausiai klaidų, kiti - kirčiavimo, o kai kurių kalba - iš viso prasta. Šį kartą ekspertai apsiribojo įspėjimais kalbos darbuotojams. Tačiau, jei po pirmojo tikrinimo nebus padaryta išvada, nebus pasimokyta taisyklingai kalbėti, antrą kartą prasižengusiems bus skiriamos didesės pinigines bausnes.

Televizijos laidų kalba bus tikrinama ir toliau. Artimiausiu metu ekspertai pradės klausyti sporto, meno laidų, taip pat laidų vaikams.

Bosnijos miesto Bihac gyventojai rugpjūčio 8 d. džiugiai rinkosi į gatves atšvęsti miesto išvadavimą nuo apsupty ir sutikti atvykstančią Bosnijos prezidentą Aliją Izetbegović. Kroatų ir Bosnijos kariuomenės bendromis jėgomis išvadavo miestą rugpjūčio 5-6 dienomis.

Lietuvos kariai Krajinėje rugpjūčio 2 d. dar saugūs

Vilnius, rugpjūčio 3 d. (LA) - Lietuvos krašto apsaugos ministras rugpjūčio 2 d. informavo apie Lietuvos taikos palaikymo būrio LITPLA-2 padėtį. Kaip rašo Rimantas Varnauskas „Lietuvos aide“, šis būrys įeina į bendrą danų ir lietuvių batalioną, dislokuotą Kroatijos Serbų Krajinėje, ties Sunj kaimu, kuris yra daugiau 80 km nuo Bihac gyvenvietės.

Rugpjūčio 1 d. Lietuvos būrio vadas M. Kazlauskas informavo, kad situacija jų rajone visiškai nepakitusi ir rami, bet aplink vyksta mūšiai. Ministro teigimu, kovos vyksta 200 km nuo LITPLA-2 dislokacijos vietos. „Kol kas ten tyla, bet su nerimu spalvomis“, sakė L. Linkevičius.

Nedideli kroatų kariuomenės daliniai pritraukti ir prie Sunj kaimo. Jie gali mėginti pralaužti serbų gynybos liniją arba privilioti taktiniais sumetimais, kad atitrauktų serbų dalinius nuo Bihac. Serbų Krajinės perimetras yra didžiulis, kariuomenė perdislokuojama, tad visai įtikėtina, jog bet kurioje vietoje gali įsipleksti kovos veiksmai tarp konfrontuojančių pusių. Ministro manymu, nors Lietuvos taikos palaikymo būrys atsidūrė sunkesnėje situacijoje, daryti išvadą, kad ten didelis pavojus, neverta. „Aktyvioji pusė dabar - kroatai, o jų kovos etika kiek kitokia nei serbų“, turėta galvoje, kad kroatai neima įkaitų ir nerakinėja ju prie amunicijos sandėlių, civilizuotai elgiasi su belaisviais. Be to, Jungtinių Tautų (JT) pajėgos nėra jų puolimo objektas.

Būrio vadas M. Kazlauskas pranešė, kad užvakar du Lietuvos būrio skyriai buvo stebėjimo postuose, o du - dislokacijos bazėje. Vyrų sveikata, tik vargina baisūs karščiai.

Danijos gynybos ministras J. Hegerupp telefonu L. Linkevičiui sakė, kad paastrėjus situacijai bus dažniau ir išsamiau delės pinigines bausnes.

Televizijos laidų kalba bus tikrinama ir toliau. Artimiausiu metu ekspertai pradės klausyti sporto, meno laidų, taip pat laidų vaikams.

informuojama apie bataliono veiklą.

Šiuo metu jo užduotis nepakitusi - stebima bendra padėtis. Jeigu tame rajone prasidėtų kovos veiksmai, taikos palaikymo pajėgos į juos nesiveltų, nes tai nėra jų funkcija. Jeigu karo veiksmai įsiplekštų ir Serbų Krajinėje, saugumo priemonės yra pakankamos, kariai būtų dislokuoti bazėje esančiuose bunkeruose arba išvedami kartu su danais.

Paklaustas, kas būtų, jei Lietuva nutartų savo karius išvesti iš konflikto zonos, L. Linkevičius sakė, kad tai gali nuspresti tik Seimas. „Bet nežinau, kaip tai atrodytų. Galima svetimu skausmu ir nesidalyti, bet mažai valstybei tai reikia daryti dar ir todėl, kad ateityje galėtume tikėtis partnerių paramos“. Pasak ministro, Lietuvos indėlis šioje misijoje ne tik moraliskai itin vertinamas, bet ir gaunama reikšminga materialinė parama. „Šis pasirinkimas sąmoningas ir teisingai padarytas, nors ten ir pavojinga, ir žūsta žmonės“, sakė L. Linkevičius. Jo manymu, JT misija, palaikoma Vakarų šalių greito reagavimo dalinių ir NATO aviacijos, turėtų pasilikti.

LITPLA-2 būrys į Lietuvą grįš rugpjūčio 19 d. Jį pakeis trečiasis Lietuvos taikdarių būrys, kuris šiuo metu apmokomas Danijoje.

10% lietuvių iš JAV nesugrįžta

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (AGEP) - Dešimt procentų JAV išvykstančių lietuvių nesugrįžta, tvirtina JAV ambasados Vilniuje konsulas ir antrasis sekretorius Steven J. Wangness. Šis skaičius nėra labai tikslus - labai sunku sužinoti, kiek žmonių nusprendė visai negrįžti į Lietuvą, kiek jų pasiliko JAV, kad nelegaliai ten padirbėtų porą metų ir grįžtų namo.

Pernai apie 3,5-4 tūkstančiai lietuvių gavo JAV vizas trumpalaikiai kelionei į Ameriką. Dar apie 900 lietuvių laimėjo „žaliąją kortelę“, leidžiančią jiems legaliai gyventi ir dirbti JAV, rašo „Lietuvos rytas“.

Čekijoje apkaltinti komunistinio perversmo vadovai

Praha, rugpjūčio 1 d. (BNS) - Čekijoje pateikti kaltinimai buvusiam Čekoslovakijos Komunistų partijos vadui Miloš Jakeš, partijos vadovybės nariui Karel Hoffmann ir dar trims buvusiesiems aukštiesiems pareigūnams. Visi jie kaltinami valstybės išdavimu.

1968 m. kaltinamieji prisidėjo vykdamas sovietų vadovaujamą Čekoslovakijos okupaciją, pareiškė komunistinio nusikaltimų tyrimo ir dokumentavimo biuro direktoriaus pavaduotojas Pavel Bret. Pasak jo, kaltinamieji taip pat atsakingi dėl šimtų čekų ir slovakų aukų per šią invaziją. Tęsiant tyrimą, vėliau bus kaltinami ir daugiau komunistų pareigūnų, sakė P. Bret.

M. Jakeš, 72 m. amžiaus, yra vienintelis buvęs Rytų Europos šalies Komunistų partijos vadovas, kuriam pateiktas kaltinimas valstybės išdavimu.

Lenkų pasitikėjimas Bažnyčia mažėja

Varšuva, rugpjūčio 1 d. (DPA) - Per šešerius metus po politinių reformų pradžios Lenkijoje sparčiai krito Katalikų Bažnyčios populiarumas, praneša Vokietijos žinių agentūra DPA. Kaip rodo rugpjūčio 1 d. paskelbti viešosios nuomonės tyrimo centro CBOS apklausos rezultatai, dabar tik 47% apklaustųjų pritaria bažnyčios veiklai, o 42% - ją griežtai kritikuoja.

Jau komunistinės eros pabaigoje 1989 metais Katalikų Bažnyčia Lenkijoje palaikė beveik 90% šalies piliečių. Po vienerių metų šis skaičius sumažėjo iki 75%.

Politinėmis institucijomis šalyje pasitikima dar mažiau negu Bažnyčia - tik 42% anketas atsakančiųjų sutinka su Lenkijos vyriausybės politika, 39% - su parlamento, ir tik 27% - su prezidento vykdoma politika.

- Vilniaus geležinkelio stoties tarptautinių keivių traukinių priėmimo zonoje Lietuvos vyriausybė nutarė įrengti pasienio kontrolę spunkta ir muitinės postą būtinoms formalumams atlikti.

Lietuvos bendra gamyba su Vakarų įmonėmis didėja

Vilnius, rugpjūčio 2 d. (LR) - Pramonės ir prekybos ministras Kazimieras Klimašauskas rugpjūčio 1 d. spaudos konferencijoje konstatavo, kad Lietuvoje didėja bendrosios gamybos apimtys, rašo Rita Grumadaitė „Lietuvos ryte“.

Apžvelgdamas pirmojo šių metų pusmečio rezultatus, jis tvirtino, kad primaujančiųjų gretose - lengvoji pramonė, ypač tekstilė, chemijos produktų gamyba, medžio apdirbimas. Anot ministro, kad ir kaip būtų keista „iš duobės“ pradeda kilti mašinų ir jų įrenginių gamyba. Pasak jo, reikėtų peržiūrėti pramonės prioritetus, suteikiant juos toms sritims, kurių gaminiai eksportuojami ir šaliai duoda pinigų.

Ministras informavo, kad per pirmąjį šių metų ketvirtį bendrosios gamybos apimtis buvo 2.6 bilijonai litų, o antrąjį ketvirtį - 3 bilijonai litų. Šie rezultatai geresni negu per tą patį laiką praėjusiais metais. Lietuvos vidaus rinkoje sunaudojama tik 35% pagamintų prekių.

Anot ministro, akivaizdžiai padaugėjo siuvimo produkcijos, šildymo katilų, medžio apdirbimo staklių, žemės inventorius gamybos, vaistinių priemonių, cheminio pluošto, polimerinės plėvelės. Kai kurių gaminių per pusmetį išleista tiek, kiek per visus praėjusius metus. Gerokai mažiau pradėta gaminti metalo pjovimo staklių, mažo galimumo variklių, televizorių.

Pagrindinėmis Lietuvos prekybos partnerėmis išlieka Rusija, Vokietija, Baltarusija, Lenkija, Latvija. Geriausias prekybos balansas yra su Latvija - į šią šalį išvežama daugiausia prekių ir mažiausia iš jos perkama.

„Lietuvos rytas“ paklausė, ar už gamybos „kilstelėjimą“ Lietuva neturi būti dėkinga užsieniui - auga gamyba iš atvežtinės žaliavos, bet visa pro-

dukcija išvežama užsakovams. „Bendrosios gamybos su Vakarais apimtys didėja, nes jie yra mokūs, o su Rytais - mažėja“, sakė ministras. „Nėra ko slėpti. Vakarai naudojami mūsų pigia darbo jėga, bet kol kas neturime kitos išeities, nes kitaip mūsų į rinką neįsileis. Bet kai tik įsileis, patys rasim, kam savo prekes parduoti. Dabar jau ir užsienio kompanijos pradeda konkuruoti dėl Lietuvos įmonių, o šios turi pasirinkimą“.

Kalbėdamas apie pramonės gaivinimo problemas, ministras pažymėjo šalies komercinių bankų finansinį nepajėgumą teikti kreditų. Įmonių apyvarta - 200-300 milijonų litų, o jos banke gali gauti tik labai nedidelių paskolų. Anot ministro, kad Lietuvos pramonė galėtų normaliai funkcionuoti, per metus reikia maždaug 800 milijonų litų kreditų.

Kita problema išryškėjo po privatizavimo, nes kai kurie savininkai įmones įsigijo ne gamybai plėtoti, o tam, kad jų sąskaita imtų paskolas „kitam verslui. Tarp tokių įmonių jis paminėjo Kėdainių Elektrotechnikos gamyklą, Kauno „Koordinatė“, „Bangą“. Kazimiero Klimašausko nuomone, reikėtų steigti importo ir eksporto banką, kuris skatintų eksportą.

Privatizavimo metu buvo perduota apie 83% ministerijai pavaldžių pramonės įmonių. Privatizavimas tapo beveik visos prekybos įmonės - valstybiniam sektoriui priklausio 9%, o vartotojų kooperacijai - 8%.

Klimašausko tvirtinimu, komercinė veikla yra draudžiama ministerijos tarnautojams. Paklaustas, ar sugrįžtų į Vilniaus „Ventos“ įmonės vadovo kėdę, jis atsakė neigiamai. „Įmonę palikau be skolų, o dabar ji turi 24 milijonus litų skolos“, sakė ministras.

Norima sugriežtinti spaudos periodiškumo įstatymą

Vilnius, rugpjūčio 3 d. (LA) - Spaudos kontrolės valdybos vadovas Švedrys Vipartas siūlo sugriežtinti spaudos periodiškumą reglamentuojančius įstatymus.

Pagal šiuo metu Lietuvoje galiojančią „itin liberalią“ tvarką, periodinio leidinio steigimo liudijimas anuliuojamas tik tuomet, kai per metus neišleidžiamas nė vienas jo numeris. Valdybos viršininkas mano, kad derėtų imti pavyzdį iš Švedijos, kurioje periodinis leidinys turi pasirodyti bent kartą per ketvirtį. „Paradoksalu, bet dabar, nenusizengiant įstatymui, laikraštį galima išleisti rečiau nei, pavyzdžiui, knygą“, sakė Švedrys Vipartas.

Spaudos kontrolės valdybos duomenimis, Lietuvoje vis dar neatslūgo po Nepriklausomybės atkūrimo prasidėjus visuomenės informavimo priemonių steigimo antplūdis. Naujausi statistiniai skaičiai rodo, jog šiuo metu Lietuvoje eina 500 laikraščių, 305 žurnalai, veikia 739 leidyklos, 35 bendros radijo ir televizijos studijos, 51 radijo stotis ir 104 televizijos studijos.

Tiems, kuriuos nustebeino toks didelis televizijos studijų skaičius, galima paaiškinti, jog čia įskaičiuojamos ir kartais tik keletą gyvenamųjų namų aptar-

naujančios kabelinės televizijos studijos.

Iš viso nuo 1990 m. Spaudos kontrolės valdyboje buvo įregistruota per 3,000 visuomenės informavimo priemonių, tačiau nemaža jų dalis savo veiklos net nepradėjo ar po kurio laiko nutraukė. Pasak valdybos viršininko Švedrio Viparto, dar vienas naujas laikraštis, leidykla ar televizija Lietuvoje „gimsta“ kiekvieną darbo dieną.

Šiuo metu didžioji visuomenės informavimo priemonių dalis priklauso privatiems asmenims. Palyginti su sovietiniais metais, pavyzdžiui, 1988-aisiais, Lietuvoje buvo tik 172 laikraščiai bei žurnalai, ir visus juos leido valstybė, partija ar atskiros organizacijos.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 10 d.: Šv. Laurynas, kankinys (mirė 258 m. Romoje); Laurencija, Daina, Aistė, Laima. 1874 m. gimė pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona.

Rugpjūčio 11 d.: Šv. Klara (1194-1253); Tiburcijus, Zuzana, Filomena, Putis, Porutė. 1935 m. Kaune prasidėjo pirmasis Pasaulio Lietuvių Kongresas.

Lietuvos Vyčių veikla

SVEIKINAME

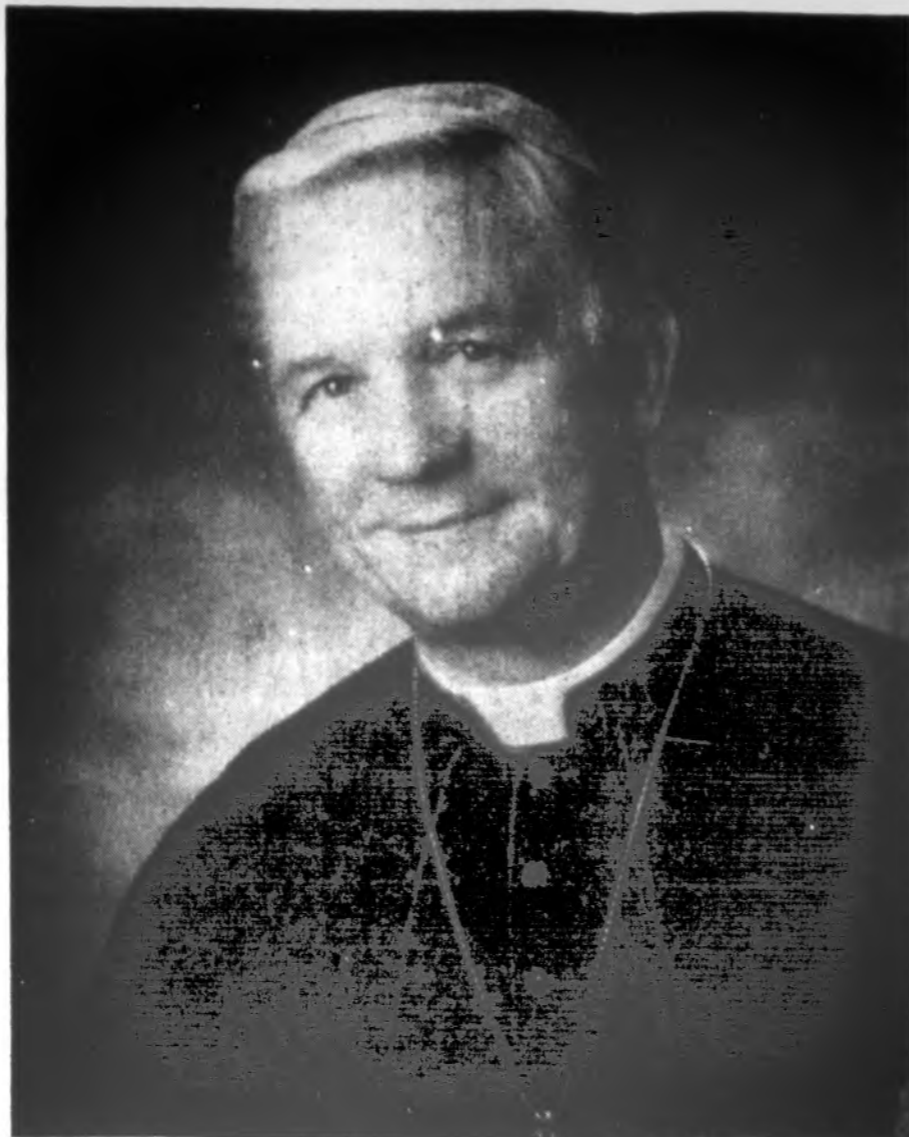
Lietuvos Vyčius, suskridusius į 82-ji metinį seimą!

Linkime ištvermės ir toliau nepailstamai darbuotis Tautai ir Bažnyčiai. Viešpaties palaima ir tautiečių meilė bei dėkingumas telydi Jus idealistinėje veikloje.

„Draugo“ redakcija

Glen E. Haydon, už nuopelnus Lietuvai, Lietuvos Vyčių 82-jame seime bus pagerbtas „Lietuvos draugo“ žymeniu.

Detroito arkidiecezijos arkivyskupas kardinolas Adam Maida koncelebravo iškilmingas šv. Mišias šv. Antano lietuvių parapijos 75 metų sukaktį švenčiant.

Lietuvos Vyčių dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis ir Lietuvos ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas ir siemet dalyvaus Lietuvos Vyčių 82-jame seime. Nuotr. R. Juškaitis

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

DETROITO SPORTININKAI V PLS ŽAIDYNĖSE

V PLS Žaidynėse dalyvavo ir 17 Detroito LSK „Kovas“ narių. Detroito ledo ritulio komanda, kartu su Hamiltono „Kovo“ sportininkais, sudarė bendrą Šiaurės Amerikos Lietuvių ledo ritulio veteranų komandą, kuri veteranų grupėje laimėjo antrą vietą. Komandai vadovavo J. Pikūnas, patraukęs Lietuvos korespondentų dėmesį. Jonas Šostakas šaudyme pasipuošė dviem medaliais. Daiva Ruginienė dalyvavo Čikagos „Neris“ tinklininkų komandoje, laimėjusioje sidabro medalius.

Antanas Racka buvo kooptuotas Jonavos krepšinio komandos trenerio patarėju ir ši komanda pasipuošė sidabro medaliais. Kit. Detroito sportininkai dalyvavo krepšinio, dviračių, biliardo, teniso ir sportinės žūklės varžybose.

„Lietuviškų melodijų“ radijo valandėlės bendradarbiai – Edvardas Skiotys, Stasė, Antanas ir Algis Zaprackai stebėjo žaidynių eigą ir įspūdžius gyvu žodžiu perdavė reportažais š.m. liepos 25 ir rugpjūčio 1 d. laidose. „Lietuviškų melodijų“ programos tuo metu vedė ir redagavo Algis Lapšys.

Vykstant krepšinio rungtynėms tarp Čikagos „Lituanicos“ ir Prienų komandos, Kauno Fondo radijo stotis Kauno gyventojams perdavė sporto pranešėjo Kęstučio Ivinskio pasikalbėjimą su ŠALFAS s-gos CV pirm. Audriumi Šileika, Detroito „Kovo“ pirm. Algiiu Ruginium ir „Lietuviškų melodijų“ radijo valandos

vedėju Algiiu Zapracku. Pasikalbėjimai su Kęstučiu Ivinskiu ir A. Grušeskiu buvo perduoti „Lietuviškų melodijų“ rugpjūčio 8 d. laidoje.

PALAIKOTA A.A. GENOVAITĖ KUPČINSKIENE

A.a. Genovaitė Kupčinskienė, 91 m. amžiaus, birželio 12 d. mirė savo namuose Hamtrok, Michigane. Rugpjūčio 8 d., po gedulingų šv. Mišių šv. Antano bažnyčioje, velionė buvo palaidota Holy Sepulchre kapinėse. Šv. Mišias aukojė klebonas kun. Alfonsas Babonas, giedojo muz. Stasys Sližys.

Velionė buvo dosni rėmėja lietuviškų patriotinių organizacijų, laikraščių ir radijo valandėlių. Neturėjo artimų giminių, todėl buvo laidojama Michigan valstijos administratoriaus Kenneth Morris. Atsisveikinimą ir laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Yolanda Zaprackienė.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Lietuvos Vyčių 82-sis seimas, prasidėjęs rugpjūčio 8 d., tęsis iki rugpj. 13 d. Seimas vyksta Hilton viešbutyje, Novi, Michigan. Seimo dalyviai sekmadienį, rugpj. 13 d., dalyvaus šv. Antano parapijos 75 metų Jubiliejinėse šv. Mišiose, kurias aukos Detroito arkivyskupas kardinolas Adam Maida.

ŠAULIŲ GEGUŽINĖ „PILĖNUOSE“

Stasio Butkaus šaulių kuopos gegužinė sekmadienį, rugpjūčio 20 d., vyks „Pilėnuose“ stovyklavietėje.

gėrimų, įvairių žaidimų ir skambios muzikos. Apylinkės lietuviai bei visi detroitiečiai kviečiami dalyvauti gegužinėje ir pasidžiaugti pabendravimu su pažįstamais gražioje vasaros gamtoje.

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Liepos 29 d. Lietuvoje, Vilkaviškio bažnyčioje, kun. Gustaitis suteikė Moterystės sakramentą Vilijai Vaškevičiūtei ir Linui Erlingui. Vestuvių pokylis vyko „Baltaragio malūne“. Dalyvavo daugiau 100 giminių ir svečių, jų tarpe ir gausus būrys detroitiečių.

Sveikiname jaunavedžius Liną ir Viliją, linkėdami jiems „Ilgiausių metų“.

MAGISTRO LAIPSNIS VIOLETAI BALČIŪNIENEI

Violeta Čizauskaitė-Balčiūnienė, dirbdama pilną laiką dienomis ir studijuodama vakarais, baigė studijas. Northeastern

University, Boston, MA, Graduate School of Engineering š.m. birželio 17 d. suteikė jai informacijos sistemų magistro laipsnį. Sveikiname naująją magistrę ištvermingu darbu įgijusią siektą aukštesnio mokslo laipsnį. Linkime sėkmės darbe ir tolimesniuose užsiimuose.

ST. PETERSBURG BEACH, FL

PRISIMINTAS A.A. BRONIUS GAIŽAUSKAS

Laikas greit bėga! Rodos, dar lyg vakar a.a. Bronių Gaižauską St. Petersburgo lietuvių telkinio veiklų nari, išlydėjome amžinybėn, o štai, prabėgo jau ištisi metai. Amžinos atminties Bronius, po ilgos ir sunkios ligos, skausmų iškankintas, mirė pernai birželio 8 d. Mirties metinių proga šv. Mišios, žmonos Kleofos rūpesčiu, buvo aukojamos š.m. birželio 8 d. Šv. Vardo bažnyčioje, Gulfporte. Mišias aukojė ir pamokslą pasakė

Dievo Apaizdos parapija Detroito, atrodo, gaus lietuvi kuniga, Valdą Valdemarą, kuris šiuo metu darbuojasi Toronte. Nuotraukoje – susitikimas su parapijos tarybos ir komitetų nariais. Sėdi iš kairės: M. Jankauskienė, A. Milmantienė, kun. V. Valdemaras, S. Hotra, D. Jasikienė ir J. Urbonas – tarybos pirmininkas; stovi – A. Butkūnienė, Lingienė, P. Zaranka, V. Petrusis, R. Giedraitienė, I. Alantienė, R. Giedraitienė ir prof. J. Pikūnas.

Šv. Kazimiero misijos vadovas kun. Steponas Ropolas, OFM. Giedojo klubo choras, muz. V. Kerbeliui vargonais palydint.

Kleofa Gaižauskienė visus pamaldų dalyvius pakvietė pietums į St. Petersburgo Lietuvių klubą. Pietuose dalyvavo arti 180 a.a. Broniaus artimųjų, draugų bei pažįstamų. Programai vadovavo Angelė Karnienė, pradėdama momentui prasmingu eilėraščiu – „Yra šalis“, Aisčio. A.a. Broniaus gyvenimo apybraižą padarė jo artimas draugas Stasys Vaškys.

Velionis gimė 1919 m. sausio 17 d., Troškūnuose, Panevėžio apskr. Baigęs Biržų gimnaziją, studijavo Dotnuvos Žemės ūkio akademijoje, pasirinko linininko specialybę. 1943 m. agronomas Bronius Gaižauskas buvo paskirtas Marijampolės linų fabriko „Linus“ direktoriumi. Deja, teko palikti pamėgtąją Marijampolę ir keliauti daugumos mūsų keliais. Po karo, gyvendamas Vokietijoje, Kempene DP stovyklose, sutiko savo būsimą žmoną Kleofą Daukutę ir 1947 metais jie „sumainė aukso žiedelius“. Atvažiavę į Ameriką apsigyveno Čikagoje, o pensininko dienas leido Floridoje.

Gyvendamas St. Petersburgo Bronius buvo aktyviai įsijungęs į vietos lietuvių gyvenimą: darbštus klubo narys – tūkstantininkas, kelis metus dirbo klubo biuletenio „Lietuvių žinios“ redakcinėje komisijoje, dainavo klubo chore, vyrų dainos vienete, šoko veteranų tautinių šokių „Audros“ šokėjų tarpe, buvo dosnus Lietuvos fondo rėmėjas. Plačiau šią velionio veiklą savo kalbose paryškino: A. Karnius, J. Gerdvilienė, V. Mažeika, P. Petraitis ir muz. P. Armonas.

Šie gedulingi pietūs padėkos žodžiu buvo užbaigti velionio žmonos K. Gaižauskienės ir visų giedama „Lietuva brangi“.

Išsekis ramybėje!

St. Všk.

VIEŠBUTIS „VILNIUS“ PARDUOTAS

„Respublika“ paskelbė, kad Georgijus Dekanidzė, Boriso Dekanidzės, kuris buvo nuteistas sušaudyti už redaktorius žurnalisto Vito Lingio nužudymo organizavimą, tėvas, padavė Žemės ūkio bankui „Vilniaus“ viešbutį, Georgijus Dekanidzė, kurio veikla Lietuvoje buvo įtariama susijusi su organizuotu nusikalstamumu pasaulyje, buvo šio viešbučio direktorius ir pagrindinis savininkas. Pagal „Respubliką“, Dekanidzė nusipirko viešbutį prieš kelerius metus už rublius, kurių dabartinė vertė atitiktų 200,000 litų, o pardavęs už 15 milijonų litų. Žemės ūkio banko atstovas „Lietuvos rytui“ paneigė minėtą 15 milijono litų kainą ir tvirtino, kad bus perkamas tik viešbučio pastatas, o ne viešbučio akcijos. Sakė, kad bankas ketina pats persikelti į „Vilniaus“ viešbučio patalpas, kurios randasi pačiame miesto centre.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimekejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	¼ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administracijos Pijus Stončius

Moderatoriaus kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopija.

Sveikatos apsaugos ministerijos – SAM – sandėlyje, kai atvyksta nauja Lithuanian Mercy Lift siunta, judėjimas virte verda: iš kone visos Lietuvos suvažiuoja medicinos darbuotojai atsiūnti jiems skirtų medikamentų. Nuotr. Vilytės Lendraitienės

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimul** (kabėt angliskai) tel. 708-422-8260

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p. p. - 7 v. v. antrd. 12:30-3 v. p. p. trečd. udaryta, ketvd. 1-3 v. p. p. penkt. ir šešt. 9 v. r. - 12 v. p. p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ZAIDZAS IR ISSIPLIETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINE CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-634-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p. p. - 7 v. v.; antr. 9 v. r. - 12, ketvd. 12-4 v. p. p. penkt. 12-6 v. v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

Cardiac Diagnosis, Ltd.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6185 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kaune, Karmelitų kapinėse, birželio 14 d. paminklo „Žuvome už tėvynę“ atidengimo pamaldos. Nuotr. Alyvdo Vaitkevičiaus

APIE KOLABORANTUS, KONFORMISTUS IR OKUPACIJĄ

Žodis „kolaborantas“ lyg ir buvo dingęs iš mūsų kalbinės apyvartos. Del daugelio priežasčių. Vieni, išvarginti nelengvos buities, visą dėmesį sutelkė duonai kasdieninei, kiti niekada ir nevardino savęs neiškais „filosofavimais“. Nemažą vaidmenį suvaidino ir spauda, tam tikra intelektualiosios visuomenės dalis; prisidengusi objektyvizmo ir netolerancijos skraiste, meistriškai dengė kolaboravimo faktą, teisino jį. Bet jei iš seimo tribūnos ištartą mintį, kad LKP CK pirmąjį sekretorių Antaną Sniečką reikėtų prilyginti Vytautui Didžiajam, galėjome laikyti kliesdžiu, tai neseniai televizijos laidoje prezidento A. Brazausko svarstymus apie kolaboravimą, reikėtų rimtai aptarti ir įvertinti. Vis dėlto tai valstybės vadovo nuomonė. O jos esmė tokia: kolaboravimas ne visada esąs blogas; gali būti kolaborantų, siekiančių gerų tikslų. A. Brazauskas tikriausiai tais geriaisiais kolaborantais laiko kompartijos vadovus, kurie stengėsi statyti pramonės įmones, stiprinti kolchozus, ugdyti švietimą, mokslą ir kultūrą. Šį siaurą pragmatinį požiūrį prezidentas A. Brazauskas išdėstė ir valstybės dienosis minėjimo kalboje, pareiškdamas, kad buvo „sukurta stipri materialinė techninė bazė, gaunamas geras derlius, netgi lyginant su išsivysčiusiomis pasaulio šalimis“, kad „didžiuliais tiražais buvo leidžiama klasikinė ir modernioji lietuvių literatūra“. Daug gražių žodžių paskyrė geriausiems kolaborantams.

Ir vis dėlto tie žodžiai nepasako visos tiesos. Nepasako, kad tos pramonės buvo strateginio

plano stiprinti imperiją, rusifikuoti kraštą dalis. Argi prezidentas to nežino? Argi nežino, kad sukurti kolchozinę gerovę atnešė pačių pragaištingiausių pasekmių mūsų kaimui, kuriame suklebėjo vagystės, neregėto masto girtuokliavimas, kad buvo ne tik sugriauti papročiai, dora, bet iš dalies pažeistas net genetinis fondas? Ar galima rimtai kalbėti apie „modernios literatūros“ leidimą? Gal tai romanai „Vilniaus kalneliai“ ar novelės „šmeižiančios mūsų papročius ir herojus pavėrciančios tuos, kurie stengėsi stiprinti okupaciją, tai yra kolaborantus? Gal prezidentas neskaitė eilių, šlovinančių „kerštą ir neapykantą“ („Kraujas ir pelenai“)? Ir kodėl nepasakė nė žodžio apie savo gimtąją kalbą, virtusią puskalbe? Ar pamiršo, kad komunistų partijos centro komiteto posėdžiuose kalbėta tik rusiškai?

Prezidento mintys, išsakytos valstybės dienos minėjime, švelniai tariant, keistos. Jų pasiklausius, gali kilti mintis, kad okupacijos nė nebuvo. Jai tikriausiai plojo tie, kurie šandien dūšauja apie tuos gerus laikus, kai gyveno sotūs ir laimingi, kurie šaiposi iš nepriklausomybės (ne paslaptis, kad tokio tyčiojimosi girdime). Kas gali paneigti, kad prezidento kalba neskatins tokio mąstymo?

Teiginiai apie „gerus kolaborantus“ verčia prisiminti juos, įvertinti jų veikla. Kad ir ilgamečio centro komiteto sekretoriaus Antano Sniečkaus darbus. Tai jis stengėsi statyti gamyklas ir tiesti kelius. Ir siūsti vorus į Vorkutą ir Magadaną, Norilską ir Džekazganą, į anglies ir vario kasyklas. Tiesa,

vėlesni „gerieji kolaborantai“ nusiplauna rankas — jie nežude, netrėmė ir nekankinę. Jie kūrė gerovę. Taip, jie netrėmė. Bet jie vadovavo „respublikai“, pamerktai būti mankurtų kraštu. Ir tai reikia pasakyti atvirai ir tiesiai. Reikia pasakyti, kad okupacija yra okupacija, nors ją galima vadinti „sąjungine respublika“, NVS „valstybe“ ar dar kitaip — protektoratu, dominija ar kolonija. O nepriklausomybė yra nepriklausomybė. Jos išsižadėti gali tik mankurtas, vergas. Nes tik nepriklausomoje valstybėje gali augti laisvas žmogus. Mums šandien nelengva, o medžiaginiu atžvilgiu tikrai sunkiau, negu „brandaus socializmo“ metais. Bet ar tai pagrindas aukštinti okupaciją ir tuo pačiu suniekinti savo laisvę? Drįstu teigti, kad ir šandien tie piliečiai, kurie prasitaria, kad ne tokios Lietuvos tikėjėsi, keltų ranką už savo nepriklausomą valstybę, o ne už jos surogatą kokioje nors NVS. Net ir tie, kuriems „broliškoje tarybinėje valstybėje“ buvo smagu, vargu ar ryžtųsi grįžti į tą rojų.

Atsidūsėjimai čia lyg ir nebūtų reikalingi. Nebent pasityteisinimui. Pasirodyti gražesnėje šviesoje. Kokie, girdi, geri buvome! Psichologiškai tai suprantama. Bet juk yra kur kas geresnių būdų — atvirai pasakyti ne dalį tiesos, bet visą tiesą. Tegu ir skaudi ji būtų. Tai jau būtų atgaila. Tik, žinoma, ne teatralizuota, nes suprasa gali būti tik nuosirdi atgaila. Deja, ne iš išsiskolinėjimo, bet būtent tokio savo darbų vertinimo mažiausiai girdime. O tik toks yra vienintelis.

Tam tikra kolaboravimo rūšis yra konformizmas arba prisitaikymas. Yra nemažai balsų, ir šių kolaboravimo rūšių teisinančių. Atseit visi yra šiek tiek susitepę, nes sistema buvusi baisi ir visagalė. Tomas

ATIDENGTA PAMINKLAS IR IŠLEISTA ATMINIMO KNYGELĖ

Šių metų birželio 14 d. Kaune, buv. Karmelitų kapinėse, atidengtas ir pašventintas, kartu aukojant šventas Mišias, paminklas „Žuvome dėl tėvynės“, atstatytas įmonės „Palikimas“ iniciatyvos bei kryptingos ir atkaklios veiklos dėka, vadovaujant įmonės sielai ir direktoriui Jonui Voronavičiui.

Karinio paveldo regeneravimo pradžia laikytina 1991 m. lapkričio 10 d., kada Kaune šiuo klausimu įvyko seminaras. Jį organizavo įmonė „Palikimas“, Lietuvos technikos muziejus, draugija „Lakūnų kapai“. Šiame seminare buvo sudarytas veiklos vystymo konsultacinis komitetas ir jau 1992.04.06 Lietuvos vyriausybės potvarkiu įmonė „Palikimas“ buvo įpareigota buvusiose Karmelitų kapinėse atstatyti karinio paveldo objektus ir karių kapus.

Tam prireikė trejų metų pastangų, kurias sutelktai vystė nemažas jungtinis kolektyvas. Buvusių kapinių sutvarkymo projektą paruošė architektai A. Buraitis, E. Miliūnas, S. Pūtvytys. Paminklo atstatymo projektą — inžinierius K. Linkus, skulptorius R. Antinis, dailininkas R. Bankauskas. Darbų vykdymo pradžioje jais labai domėjosi ir dar kitaip — protektoratu, dominija ar kolonija. O nepriklausomybė yra nepriklausomybė. Jos išsižadėti gali tik mankurtas, vergas. Nes tik nepriklausomoje valstybėje gali augti laisvas žmogus. Mums šandien nelengva, o medžiaginiu atžvilgiu tikrai sunkiau, negu „brandaus socializmo“ metais. Bet ar tai pagrindas aukštinti okupaciją ir tuo pačiu suniekinti savo laisvę? Drįstu teigti, kad ir šandien tie piliečiai, kurie prasitaria, kad ne tokios Lietuvos tikėjėsi, keltų ranką už savo nepriklausomą valstybę, o ne už jos surogatą kokioje nors NVS. Net ir tie, kuriems „broliškoje tarybinėje valstybėje“ buvo smagu, vargu ar ryžtųsi grįžti į tą rojų.

Dar ruošiant paminklo „Žuvome dėl tėvynės“ atstatymo projektą bene pirmą kartą buvo atlikta atstatomo paminklo me-

notyrinė ekspertizė. Ją įvykdė menotyryninkė L. Šinkūnaitė. Štai ką ji apie tai prisimena: „Kaune atstatomam paminklui menotyryninė ekspertizė iš tiesų buvo atlikta pirmą kartą. Tai atsitiko todėl, kad abejonių kėlė medžiagos. Sunku patikėti, kad paminklui panaudota vienos rūšies medžiaga — gelžbetonis. Visi elementai padaryti iš tos pačios medžiagos. Svarbiausias mano siūlytas principas — išsaugoti atkuriamo paminklo autentiškumą, nekeičiant nei dvasinės, nei materialinės substancijos“.

Šio paminklo atidengimo išvakarėse buvo spėta išspausdinti ir pradėta platinti trečiasis draugijos „Lakūnų kapai“ leidinys „Žuvome dėl tėvynės“. Jį sudarė iš įvairių autorių specialiai parašytos medžiagos Jonas Voronavičius ir dailininkas Vidmantas Cechanavičius, 3,000 egz. tiražų išspausdino spaustuve „Morkūnas ir Ko.“ Kaune.

Leidinyje nedidelis, bet labai išsamus, informatyvus ir vertingas tiek pažintine, tiek bibliografinė prasme. Nors pavadinimas atstatyto paminklo vardu, jame nagrinėjama visų buv. Karmelitų kapinių istorija, mįslės ir problemos, pateikiama atkūrimo planai ir medžiaga. Tai leidinio vertė ypač padidina.

Prisidėjusiems tvarkant Lietuvos karių kapus leidėjai įteikė vardinius leidinio egzempliorius.

Alyvdo Vaitkevičiaus
Vytauto Didžiojo
universitetas

NAKTIES SERENADŲ PALANGOJE

Jau 25-ąją kartą Palangoje nakties serenadų koncertus rengia Lietuvos kamerinis orkestras. Koncertai vyksta prie Tiškevičių rūmų esančiame rožių sode vėlai vakare.

Gaivioje vasaros nakties vėsoje klausytojai girdi J.S. Bacho, A. Vivaldi, W. A. Mozarto ir lietuvių klasikų kūrinius.

KLIMATUI ŠYLANT, TIRPSTA LEDYNAI

Ledynų, dengiančių planetą Šiaurės ir Pietų ašigaliuose bei esančių aukšta kalnuose, sluoksnis per pastarąjį šimtmetį suplonėjo 11 procentų. Tokia išvadą padarė mokslininkas iš Arkties ir aukštų kalnų rajonų tyrimo instituto prie Kolorado valstijos universiteto Mark Mejer.

M. Mejer surinko ir susistemino informaciją apie pusės milijono didelių ir mažų ledynų susidarymą žemėje ir jų tirpimo įvairiame žemyne dinamika. Kai kuriuose rajonuose, pavyzdžiui, Alpe, šis procesas buvo toks spartus, kad 1896 m. ledynai Alpe sumažėjo dvigubai. Lėčiausiai tirpsta ledo šarvai

O kenčia nekaltieji

Ir vėl tie patys vaizdai: išvargę, baimės ir neviltingi nusivylimu akimis, su paskubomis sugriebtais ryšulėliais; pėsti, važiuoti traukia kelias pabėgėliai. Kur? Net patys nenuvokia. Kad tik toliau nuo pavojaus, kad tik pavyktų išsaugoti brangiausią turta — gyvybę. Ir vaikus.

O tų vaikų — gausybė: daugelis šviesiaplaukiai, mėlynakiai, išplėsti iš savų, karščių, alkio, troškulio, siaubo kamuojami. Kažin, ar kas jiems paaikšina priežastis, kodėl tas bėgimas, kodėl ramus gyvenimas pavirto chaosu? Vargiai. Lietuvoje 1944 m. rudenį, kai pabėgėlių vilkstinės, tarytum į pietus skrendančių žašų ir gerivių trikampiai, grūdosi Vokietijos pasienyje, suaugusieji buvo per daug sukrėsti, kad kreiptų dėmesį į vaikų klausimus. Buvo daug svarbesnių — gyvybiškai svarbių — būtinybių, kurios reikalavo visiško susikaupimo, įtemptų nervų ir šaltos galvos. Vyravo nuomonė, kad vaikas vis tiek nesupras trumpo atsakymo, o ilgam aiškinimui nebuvo laiko. Vaiko gyvybę juk svarbesnė už jo smalsumą ar laikinai patiriamą baimę.

Nežinia, kaip su šiuo opiu poreikiu šandien tvarkosi Kroatijos serbai, bėgiant nuo artėjančios kroatų kariuomenės. Nežinia, ką savo vaikams aiškina, ar aiškino, Bosnijos-Herzegovinos musulmonai, priversti pasirinkti pabėgimo gyvenimą arba mirtį ir bausmą, kuriuos kasdien patyrė iš Bosnijos serbų. Daromet lietuvių tėvų dauguma tuomet besivadavo, mūsų patarėse išsakyta, liaudies išmintimi, kad „vaikai ir žuvys neturi balso“.

Klausimai ir prašymai paaiškinti buvo nutildyti, bet jie nusėdo giliai į mažas širdis, kaip tamsios drumzlės, kurios ir po pusšimčio metų dar neišnyko. Šandien, stebint tuos dukėtus, negyvyomis akimis vaikus, su tėvais bei artimaisiais traukiančius kažkur į nežinią, senosios drumzlės vėl sukasi juodais sūkuriams. Mes, kurie 1944-aisiais, bėgimo iš Lietuvos metu, buvome panašaus amžiaus, aštriai jaučiame mažųjų pabėgėlių baimę. Suprantame, kad didžiausia kancija paprastai tenka nekaltiausiems.

Suaugusiojo protu svarstant naujausius įvykius Balkanų pu-

Evereste ir aukštesnių, negu 5,000 metrų kalnų sistemose. Mokslininko nuomonė, ledynai tirpsta dėl to, kad po truputį (per du amžius 1 laipsniu) dide-

siualyje, jau susidaro kitoks vaizdas. Keletą metų matome žudynes ir „etninį valymą“, atliekamą Bosnijos serbų savo kaimynams musulmonams. Matėme ir Jungtinių Tautų bergždžias pastangas sustabdyti puolimus, atrasti pabėgėliams saugesnę vietą, pavalgydinti, apmokyti, suteikti jiems medicininę pagalbą. Net ir humanitarinė parama visokiais būdais buvo varžoma, o „saugiosios zonos“, nors įkurtos bendru susitarimu su serbais, akriplėsiškai užimamos. Agresoriaus tapatybė neteko abejoti.

Staiga „batai atsirado ant kitos kojos“ ir jau matome serbus vakarykštėje musulmonų rolėje, kai kroatai, išsirusios padėti Bosnijos musulmonams ir tuo pačiu atsiimti serbų užimtą savo teritoriją. Dabar jau serbai saukiasi JT pagalbos, nes reikia jų tautiečių, bėgančių iš Kroatijos, priglauti, apsaugoti, pamaitinti ir užtarti, kad kroatai elgtųsi humaniškai atsiimtoje teritorijoje. Bijomasi, kad „akis už akį“ pažiūra gali pralieti daug serbų kraują, nes jie nesidrovėjo tūkstančius musulmonų „akį išlukti“.

Ir taip daina be galo: pasikeičia jėgos persvara, agresorius tampa agresijos auka ir maldauga pagalbos iš tų, kuriems neseniai „spjovė į veidą“. Afrikoje „utsi tautelės nariai betodavusiai skerdžia butu gimine, kurios žmonės, atėjus pragai, žudo tutsius. Palestinoje ir Izraelyje sprogsta bombos, žudydamos žydus, kurie, pagal „akis už akį“ — kersija palestiniečiams. Bosnijoje-Herzegovinoje taip pat sukasi kruvinas ratas ir tie, kurie atsiduria rato viršuje, mėgina sunaikinti esančius apačioje. Kartais atrodo, kad pati galingiausia (arba bent labiausiai naikinant) jėga pasaulyje yra kerštas.

Kaip turime didžiulius savo tautą, kad po penkiasdešimt metų vergijos, kai tie, kurie anuomet prieš nekaltuosius atliko smurto veiksmus, laisvai tebevaikšto buvusių savo aukų tarpe. Kaip turime džiaugtis, kad pasaulis matė Lietuvius — Atgimimo sąjūdžio metais — „dainuojančią revoliuciją“, o ne krauju nudažytus Katedros aikštes Vilniuje akmenis. Santūrus lietuvių būdas lengvai nepasiduoda keršto dvasiai. Jis verčia kentėti, aimanuos ir šauksis „dangaus karstus“, bet patis rankų nesuskruvins.

liu mastu pakilo atmosferos sluoksnis aplink Žemę temperatūra. Tačiau klimato atšilimo priežastys kol kas neišaiškintos. (KD, 07.21)

TRYS SAVAITĖS LIETUVOJE

AURELIJA M. BALASAITIENĖ

Sentimentalios kelionės dienoraštis

5
Paprčiau, kad prezidentas tartų žodį užsienio lietuviams. Štai jis tiksliai perrašytas iš magnetofono:
„Mieli tautiečiai! Kreipiuosi į visus, kurie supranta lietuvių kalbą, ypač kreipiuosi į jaunimą. Jau penkeri metai, kai Lietuva yra nepriklausoma valstybė su savo valdžia, konstitucija, įstatymais. Viena darba padarome gerai, kita galbūt šiek tiek blogiau, kai ko nemokam, važiuojam mokyti, kas yra natūralu. Aš kreipiuosi į jus, mieli tautiečiai. Jei jūs aktyviai nedalyvausite veikloje tų valstybių, kuriose gyvenate, kaip Kanadoje ar Amerikoje, atvažiuokite į Lietuvą, padė-

kit mums. Mes labai dažnai girdime kritikos žodžius, kai kurie ir užtarnauti, kai kurie gal ir ne. Laukiame jūsų su atvira širdimi, ką ir aš jau ne vieną kartą kalbėjau, susitikęs su savo tautiečiais Čikagoje, Filadelfijoje, New Yorke, Los Angeles ir kitur. Mūsų klimatas geresnis, ir palūkanos bankuose aukštesnės nei sakysim, Los Angeles. Mes jus pasitiksim su dėmesiu, klausysim jūsų patarimų, nes mūsų valstybės ateitis yra mūsų visų bendras reikalas. Padėsit mums išbristi iš skurdo, papasakosit, kaip tai daroma kitose valstybėse, kaip kovojama su nusikalstamumu, kuo mus dažnai kaltina, nors tai man nesuprantama, nes mes nei

Su Maironio muziejaus direktore Aldona Ruseckaitė (kairėje).

juodesni, nei baltesni už kitus. Tiesa, kad tai skaudi problema, ir tą mes puikiai suprantame. Jūs galėtumėte mums labai padėti tvarkyti valstybės reikalus. Nei prezidentas nėra amžiu-

nas, nei vyriausybė ar Seimas, kurie čia veikia jau du su puse metų, nėra amžini. Ateis kiti žmonės, kita karta, bet valstybė išlieka, tvirtėja, ir ji yra visų mūsų piliečių ir visų lietuvių

tautos žmonių bendras reikalas“.

Padėkojusi prezidentui už žodžius, kuriuose buvo aiškus kvietimas užsienio lietuviams grįžti į tėvynę, iškėliau grįžusiųjų problemas: kodėl reikia „registruotis“, kaip to reikalaujama Amerikoje tik iš lygtinai iš kalėjimo paleistų nusikaltėlių? Kodėl kurį laiką neleidžiama balsuoti, savo vardu įsivesti telefoną ar turėti butą, kaip tai vieno žinomo asmens aprašyta spaudoje? Prezidentas atrodė tokio tvirtinimo sukretas ir pareiškė, kad tokio skundo jis „nesupranta“, bet nusijuokęs pasakė, kad „už šimto metų ir Lietuvoje nereikės registruotis“. Tačiau jis tuoj pat pridėjo, kad į Lietuvą iš Amerikos grįžęs poetas Bradūnas viską gav, viską rado, viską turi... Iš prezidento atsakymo man nebuvo aišku, ar jis paneigia paskelbtus faktus, arba nėra gerai susipažinęs su grįžtančių užsienio lietuvių varginančiais

suvaržymais, kuriuos paprastai daro vietinės savivaldybių administracijos. Atspėti sunku, bet tie, kurie viešai skundėsi, nemelavo.

Mano kitas klausimas buvo apie draudimą užsieniečiams įsigyti žemę, pirkti sklypus; jiems tik leidžiama investuoti ir pastatus statyti ant nuomojamos žemės. Kodėl? Juk tai nesąmonė, nes tokio draudimo išdavoje nukenčia investicijos. Čia prezidentas visiškai su manimi sutinka. Jis pareiškia pakartotinai siūlęs keisti įstatymą, kad užsieniečiams būtų leidžiama pirkti žemę, bet ne gavęs pritarimo. 1992 m. spalio mėn. priimtoje Lietuvos konstitucijoje toks draudimas yra įrašytas, kad nekilnojamas turas gali būti tik valstybės arba pastoviai Lietuvoje gyvenančio Lietuvos piliečio privati nuosavybė. Kad užsieniečiai turėtų teisę pirkti žemę, yra reikalinga konstitucijos pataisa. Prezidento nuomonė yra, kad „nėra

nieko baisaus žemę parduoti užsieniečiams“.

Tuo klausimu baigėsi mūsų pokalbis, nes man skirtas laikas jau artėjo prie pabaigos. Padėkojusi prezidentui už pokalbį, pakilau. Turiu prisipažinti, kad audiencija praėjo labai maloniai, neoficialiai, ko aš nesitikėjau.

Išėinant iš parlamento rūmų, susitikau su Lietuvos Genocido ir Rezistencijos tyrimo centro generaliniu direktoriumi doc. dr. Vytautu Skuodžiu, kuris prisiminė savo vienašerį Amerikoje ir susipažinimą su manimi Clevelande. Grįžus į namus, su skambėjo telefonas: Ingrida Bublėnė pakvietė Paulauskus ir mane į aplankyti „Neringos“ viesbutyje ir su ja atsiveikinti grįžimo į Ameriką išvakarėse. Tai buvo linksmas ir malonus vakaras jaukiame „Neringos“ restorane, apsi-keičiant išpūdziais ir linkejimai.

(Bus darčiau)

Is kaires: vyskupas Julijonas Steponavicius ir kun. J. Cepenas 1986 m.

PRAEJES KERSEKIOJIMU KANCIAS

25-asis kunigystes metines švenčia kun. J. Cepenas

ALFONSAS PASKEVICIUS

Nuostabiame Rytų Aukštaitijos kampelyje, prie Indrų ežero, netoli Gutautių pilakalnio, ant Indrų upės kranto, trys kilometrai nuo arkivysk. Mečišlovo Reinio tėviškės, Daugailių parapijoje, Vėlaikių kaime, prieš 67 metus pasiturinčių ūkininkų šeimoje gimė Juozas Čepėnas. Iš penkių brolių šeimoje jis buvo jauniausias. Iš pat mažens teko darbuotis tėvų ūkyje. Keturias vasaras teko ganyti gyvulius ir patirti piemenėlio dalį. Kiek malonumo ir džiaugsmo būdavo vasarą besimaudant upėje, kur šapalai risdavosi per brastą, sugauti šviežios žuvies, o šalia ir paslaptingasis Vėlaikių malūnas su didele užtvanka, kiek visokiausių istorijų apie jį priporindavo žmonės! Žiemai atėjus, kiek džiaugsmo tekdavo patirti leidžiantis slidėmis ar rogemis nuo aukšto kalno, už klotimo. O kaip laukdavo vyresnių brolių, grįžtančių iš gimnazijos atostogauti. Vasaros atostogas tėviškėje praleisdavo ir dėdė istorikas, profesorius Pranas Čepėnas, ir kitas dėdė filosofas daktaras kun. Juozapas Čepėnas. Tai buvo laimingiausios dienos, tik gaila, kad visa tai neilgai truko. Lietuva okupavo rusai.

1940-ųjų lapkričio mėn. 1-ąją, Visų Šventųjų dieną, brolis Pranas suorganizavo Utenos kapinėse minėjimą, kur buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Brolis su keletu draugų buvo suimtas ir mėnesį išlaikytas kalejime. 1941-ųjų pavasarį buvo suimtas ir dėdė kunigas, kurį iš Kauno sunkiųjų darbų kalejimo išlaisvino birželio mėn. 22 d. prasidėjęs karas.

1944-ųjų vasarą vėl grįžo rusai. Artėjant frontui, trys vyresnieji broliai - Pranas, Algis ir Vytautas pasitraukė į Vakarų.

1944-ųjų rudenį Daugailiuose įsikūrė progimnazija, į kurios ketvirtąją klasę įstojo ir Juozas. Bet okupantai nepakentė gražiai sutvarkyto ūkio ir jo šeiminių. Jau 1945-ųjų sausio 20-ąją, kai Juozas su broliu Povilu grįžo iš mokyklos, kelyje sutiko vežimus, gabenančius iš tėviškės visą turtą ir varančius gyvulius. Taip išdraskė

sodybą, apaugusią senais medžiais, ir didžiulį sodą. Konfiskavus gyvulius ir inventorių, vaikams į mokyklą reikėdavo eiti pėsčiomis net septynetą kilometrų, nepaisant lietaus, sniego ar pūgos. Bet noras mokytis viską nugalėjo.

Bet okupantas nerimo. Atėjo tragiškoji 1948-ųjų gegužės 22-oji - didžiųjų tremimų ir Sibiro diena. Tuo laiku Juozas su broliu lankė Utenos gimnazijos septintąją klasę. Juozas grįžo namo. Sužinoję, kad gali būti vežami žmonės, nakvoti Juozas su tėvais eidavo į mišką ar pas tolimesnius kaimynus. Tą gegužės 21-osios vakarą Juozas taip pat išėjo nakvoti į mišką. Tėvai sakė ateisiam vėliau, tačiau sūnus jų nesulaukė. Juozas sutrukdė saugumo atsiustas Ribokas iš Bajoriškių kaimo, pasiprašęs nakvynės. Kaip tik tuo naktį čekistai apsupo sodybą ir tėvus išvežė. Be rusų kareivių išvežant tėvus dalyvavo Juozas ir Povilo pradinės mokyklos bendramoksliai, stribai A. Vasiliauskas ir V. Petrušionis.

I prasidėjo tėvams kancijų keliai, o likusiems be namų, be maisto vaikams bėmė, persekiojimas ir nevilms. Tėmė slapstytis. Vietoje gyventi negalėjo, turėjo pasitraukti į Kauną, bet ir čia niekas jų nelaukė. Tik per stebuklą geri žmonės prigludė nelaiminguosius. Noras mokytis ir užbaigti gimnaziją buvo didelis, bet iš kur imti lėšų pragyvenimui? Motinos brolių ūkis per frontą buvo sudegęs, turtas ir gyvuliai sunaikinti ar išvogti. Vėliau suėmė ir dėdė kunigą. Vargais negalais, dažnai nepavalgius, pavyko užbaigti gimnaziją ir gauti brandos atestatą.

1948 m. liepos 1 d. Juozas išlaikė stojamuosius egzaminus į Kauno kunigų seminariją. Po egzaminų seminarijos rektorius kun. Vaitiekaitis Juozą pasiūkė į kabinetą. Paklausinėjęs apie šeimą ir sužinojęs, kad tėveliai ištremti į Sibirą, pasakė: „Būsi kaip žiburys ant aukšto kalno ir čia mokytis negalėsi, išveš ir patį“. Teko laukti, kol 1956-ųjų balandžio 5 d. tėvai sugrįžo į Lietuvą. Tu pačių metų rudenį išlaikęs sto-

jamuosius egzaminus, Juozas vėl buvo priimtas į seminariją. Tuo metu rektoriumi buvo kun. K. Žitkus, o prefektu - dabartinis Jo Eminencija kardinolas V. Sladkevičius.

Netruko prabėgti ketveri metai seminarijoje. Artėjant naujiems 1960/61 mokslo metams, jam buvo pranešta, kad negalės toliau mokytis. Seminare seminarijos rektorius kun. A. Lapė, nuvykęs į Vilnių pas religinių reikalų tarybos igaliotinį Rugienį, stengėsi užstoti klieriką J. Čepėną. Rektorių paskyriau seminarijos dekanu, o jūs jį išbraukite iš klierikų sąrašo“. I tai igaliotinis griežtai atsakė: „Ji seniai reikėjo išmesti. Kaip jis iki šiol ten išbuvo?“. „LKB kronikos“ penktame tome, 398 p. rašoma: „Tarybiniais laikais civilinės valdžios reikalavimu iš seminarijos buvo pašalinta visa eilė gerų klierikų. Kai kurie iš jų laukė net po 10 metų ir daugiau, kol jiems leido sugrįžti atgal. Pavyzdžiui, J. Čepėnas, kun. Giedraitis, kun. Grauzinis ir kt.“

Kronikos šeštame tome, 576 p., straipsnyje „SOS - Kunigų seminarija pavojuje“ rašoma: „...Panašiai tarybinės valdžios pareigūnai su Kauno Kunigų seminarijos auklėtiniais elgėsi per vyskopo laikotarpį. Dėl jų savivalės iš seminarijos buvo pašalinti klierikai: Juozas Giedraitis, Jonas Zubrus, Jonas Lauritūnas, Juozapas Čepėnas, Petras Našlėnas, Vytautas Merksys ir daug kitų“.

Kronikos antrame tome, 215 puslapyje, straipsnyje „I Kunigų seminarija kandidatai reikia laukti 10 metų“ rašoma: „...kai kurie kandidatai, pavyzdžiui, Raseinių vikaras J. Čepėnas, laukė priėmimo į seminariją 10 metų“.

Galiausiai po ilgo laukimo, 1969 metų rudenį Jozui vėl atsivėrė seminarijos durys. Tik padavus pareiškimą, kad grįžintį į seminariją, rytojaus rytą jau šaukia saugumas. „Per tuos metus pakankamai daug priėmė saugumiečiai, bet nepalaužė ir nesukliudė gauti kunigystės šventimų. Po šventimų saugumiečiai siūlė kun. Juozui tiems tarnauti, tuomet paskirsia dirbti į Kauno bažnyčias. I tai jis atsakė: „Kur vyskupas skirs, ten ir važiuosiu. Kunigas gali ir ant akmens gyventi“. Gavus pakviesimą ir nuvykęs į Raseinius, rajono valdžia nedavė registracijos pažymėjimo net porą mėnesių ir išdavė jį tik tada, kai buvo kreiptasi į Kuriją. Tačiau uolus rajono saugumo viršininkas vadžių neatleido, šaukdavosi į karinį komisariatą ar į saugumo rūmus. Čia visai terorizavo, grasino dėl „LKB kronikos“ platinimo.

Išsikėlė dirbti į Eržvilką, buvo pakviestas į rajono vykdymo komitetą atsiimti registracijos pažymėjimo. Vėl buvo siūlyama bendradarbiauti su saugumu. Iš Eržvilko kun. J. Čepėnas išvyko į Gruzdžius. Čepėnas ir čia saugumas nedavė ramybės. 1986 metų spalio 15 d., kaip rašoma „LKB kronikos“ devintame tome, 299 p., ir klebonijai atvyko du vyrai ir, pristatę kaip „Ažolo“ organizacijos nariai, reikalavo padėti „Lietuvos išlaisvinimo“ reikalui. Klebonui atsisakius apie tai kalbėti, išsivaduoti nuo nepageidaujamo svečių padėjo interesantai. Kronikoje rašoma: „Lietuvos tikintieji spėja, kad ši grasinimų ir provokacijų banga - tai vienas iš būdų išgąsdinti kunigus prieš Lietuvos Krikšto jubiliejų“.

Po metų, 1987 m. rugsėjo 10 d., piktadariai vėl apsilankė ir kabineta. Štai kas rašoma LKB kronikos desimto tomo 11 p.: „Neišaiškinti ir kiti piktadariai, kurie šių metų rugsėjo 10 d., dėdami milicijos karininkų uniformą, užpuolė Gruzdžių kleboną kun. Juozą Čepėną. Įsibrovė apie 21 val. į

VATIKANAS REMS MOTERŲ TEISES BEI JŪS KONFERENCIJOJE

Vatikano atstovas spaudai Joaquín Navarro-Valls pareiškė, jog šių metų rugsėjo mėnesį Beijing vyksiančioje Jungtinių Tautų konferencijoje dėl moterų Vatikanas didžiausią dėmesį skirs moterų žmogaus teisių gynimui ir stengsis neleisti, kad tarptautinei bendruomenei būtų pristatoma siaura feministinė programa. Per spaudos konferenciją, surengtą birželio 20 d. Vatikane, Navarro-Valls pabrėžė, kad „pernelyg daugelyje socialinių bei geografinių kontekstų moterų orumas dar toli iki visiško pripažinimo“. Jis taip pat informavo, jog Vatikano delegacijos daugumą sudarys moterys.

Vatikano atstovas spaudai teigiamai įvertino Jungtinių Tautų moterų konferencijai parengtame dokumente įtvirtintas nuostatas skatinti moterų lygumą ir ginti jų orumą. Tačiau, kaip pastebėjo Navarro-Valls, dokumente esama ir pasiūlymų dėl abortų, šeimos problemų ir sveikatos apsaugos, kurie, Vatikano požiūriu, atspindi nedidelės feminisčių grupės iš išsivysčiusių šalių programą.

„Šventasis Sostas išvelgia šiame dokumente ideologinį spaudimą, kuri, kaip atrodo, viso pasaulio moterims nori primesti tam tikrą socialinę filosofiją, kylanti iš tam tikrų Vakarų šalių sektorių“, pažymėjo Navarro-Valls. Ši filosofija ignoruoja natūralius moterų ir vyrų skirtumus ar netgi menkina moterų vaidmenį šeimoje ir pasisako už visuotinę teisę į

kleboniją, jie surišo ir sumušė šeimą ir apviejo jo bute, o paskui, pagrobė jo mašiną, išvažiavo nežinia kur“.

Tame pačiame tome, 10 p. rašoma: „Del kun. Juozo Čepėno užpuolimo jo namuose. Įtariama, kad tai saugumo agentų ar su jų žinia padaryti pasikėsinimai“.

Besidaruojant Raseiniuose kurija įpareigojo kun. J. Čepėną rūpintis Kalnų bažnyčia, ją remontuoti, aptarnauti tikinčiuosius. Tai buvo viena iš skurdžiausių atrodžiusių bažnyčių Lietuvoje. Tai ne bažnyčia, o maža kopytelė. Altorius sukaltas iš paprastų lentelių, nei drabužių, nei kitokio bažnytinio inventoriaus. Nuo 1988 m. kun. J. Čepėnas darbuojasi Kauno Šv. Antano bažnyčioje. Taip nepastebimai greitai prabėgo kunigystės 25 metai. Ši, sidabrinį jubiliejų kurso draugai iškilmingai atšventė Kybartuose š. m. gegužės 23 dieną, o Kauno Šv. Antano bažnyčioje - antrąją Sekminių dieną. („XXI amžius“, Nr. 51)

DVASININKAI NETURI DALYVAUTI POLITINĖJE VEIKLOJE

Naujasis Brazilijos Vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Lucas Moreira Neves pabrėžė, jog kunigai ir vyskupai neturėtų įsitraukti į partijų politinę veiklą. Priešingai, jie privalo „nuskaidrinti katalikų politinę sąmonę ir politikų katalikiškąją sąmonę“, pareiškė jis gegužės 31 d. Vatikano radijui.

Šiuo požiūriu dvasininkai gali reikšti savo nuomonę politikos, ūkio ir visuomenės klausimais, išsaugodami sielovadininko pagrindinius Bažnyčios uždavinius sudaro evangelizacija ir su ja susijusi religinė veikla. Nors žmogaus teisių gynimas, solidarumo, teisingumo, taikos ir išsilaisvinimo skatinimas irgi yra svarbūs uždaviniai, Bažnyčia pirmiausia turi skelbti moraliską elgesį asmeninio, šeimyninio ir visuomeninio gyvenimo srityse.

(KBL, Nr. 6)

abortą - netgi nepilnametėms be tėvų sutikimo. Vatikano atstovas spaudai pridūrė, jog kova su šiomis idėjomis bei pasiūlymais nebūna vienintelis Vatikano tikslas konferencijoje. „Mūsų programa yra labai plati. Šventajam Sostui bet kokio svarstymo pagrindą sudaro žmogiškasis moterų orumas, grindžiantis pažiūrintį Jungtinių Tautų chartijos, sampratą“, pabrėžė Navarro-Valls.

(KBL, Nr. 6)

bavusį jų parapijoje. Pėnikėles ir Prėvilką, kun. J. Čepėnas taip pat nesėdėjo rankų sudėjęs. Darbuojantis Gruzdžiuose, išdekoruota bažnyčia, išpuošta statulomis, nudažytas stogas, padaryti kiti darbai.

Gruzdžiuose jis artimai bendravo su tremtyje Žagarėje gyvenusiu arkivysk. J. Steponavičiumi, kuris apsilankydavo per atlaisdus ir kitomis progomis. Tai nepatiko vietos ir rajono valdžiai, ir ši nuolat priekaištaudavo. Ribodavo atvykstančių kunigų skaičių į šv. Roko atlaisdus. I šiuos trijų dienų atlaisdus atvykdavo daug jaunučių iš kitų vietovių, kuris adoruodavo, dalyvaudavo procesionuose.

Nuo 1988 m. kun. J. Čepėnas darbuojasi Kauno Šv. Antano bažnyčioje. Taip nepastebimai greitai prabėgo kunigystės 25 metai. Ši, sidabrinį jubiliejų kurso draugai iškilmingai atšventė Kybartuose š. m. gegužės 23 dieną, o Kauno Šv. Antano bažnyčioje - antrąją Sekminių dieną.

(„XXI amžius“, Nr. 51)

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI - PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit, jei pas mus už apdraudą nauu ognies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, alumininiai ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-989-2658.

ASSOCIATED FUNDING SERVICES, INC.
7800 W. 95 St., Ste. 303
Hickory Hills, IL 60457

RENATA KLIMAVIČIŪTĖ

A full service lender for:
• Home loans
• Refinancing
• Paying off debt
Do A-F credits

Call Renata today:
708-974-2727 office
708-461-3495 pager

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VEŠINTUVUS.

H. Deckys
Tel. 585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriur FAX pagalba
- Nuosavybų įkainavimas namais
- Perkame ir parduodame veltui
- Apartmentus ir žemę
- Penšininkams nuolaida

Century 21 KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ RABALA

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Rabalą. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai pataravus. Įkainavimas veltui.

HELP WANTED

REIKALINGI NAMŲ PRIZIŪRETOJAI (JANITORS) VYRAI

8 val. darbas, pradinė alga \$1600/mėn. Ne Illinois valstijoje.
Consolidate Employment Agency
Tel. 312-545-7819

DRAUGE GAUNAMI ANGLŲ KALBA LEIDINIAI

CATECHISM OF THE CATHOLIC CHURCH. 803 psl.	\$20.00
HELL IN ICE. Sibiran tremtinės dienoraštis. Onutė Garbštienė. 255 psl.	\$13.00
PHYSICIAN AT THE CROSS ROADS, atsiminimai. J. Mikėlionis M.D. 205 psl.	\$11.00
OUTLINE HISTORY OF LITHUANIAN LITERATURE. Antanas Vaičiūlaitis. 54 psl.	\$0.50
LITHUANIA THE EUROPEAN ADAM. Joseph Ehrat. 51 psl.	\$3.50
AWAKENING LITHUANIA. Jack J. Stukas. 191 psl.	\$8.00
SVETUR OR AWAY FROM HOME. L. R. Fike. 419 psl.	\$17.95
LITHUANIAN DIASPORA KONGSBERG TO CHICAGO. Antanas J. Van Reenan. 329 psl.	\$25.00
LITHUANIA AND THE UNITED STATES. Const. R. Jurgėla, Ph.D. 263 psl.	\$15.00
A PRIEST IN STUTTHOF, atsiminimai. Stasys Yla. 294 psl.	\$15.00
HISTORY OF LITHUANIA. Dr. J. Končius. 142 psl.	\$5.00
LITHUANIA SELF-TAUGHT. M. Inkėnienė. 142 psl.	\$4.00
LITHUANIANS IN THE USA. David Fainhauz. 246 psl.	\$15.00
BALTIC STATES VS THE RUSSIAN EMPIRE. Val. Ramonis. 79 psl.	\$5.00
BED AND BREAKFAST IN LITHUANIA. 177 psl.	\$12.00
RADIANCE IN THE GULAG, atsiminimai. Nijolė Sadūnaitė. 148 psl.	\$5.95
EASY WAY TO LITHUANIA. Vad. ir 6 kasetės mokytis lietuvių kalbą.	\$50.00
INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIA. Vad. mokytis lietuvių kalbą. Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg. 471 psl.	\$25.00
A GUIDE TO THE BALTIC STATES. Ingrida Kalnins. 309 psl.	\$17.95

Pastaba. Užsakant knygas paštu, Illinois gyv. pridėda Sales Tax 8.75% nuo knygos kainos. Tačiau visi, tiek Illinois, tiek ir kitų vietovių knygų užsakytojai pridėda \$2.75 už kiekvieną knygą, supakavimo ir pašto išlaidų apmokėjimui.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Du patys populiariausi, tai šventinis už \$39.- ir

\$55 svarų įvairaus maisto už \$98.-

\$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi),

kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, aliejus,

mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.

\$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių

koncentratas, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai,

vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta,

kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos,

majonezas, riešutai (išlukštentai), konservuoti žirneliai,

majonezuoti agurkai, šokoladas, aspirinas,

multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

JURGIS KASAKAITIS

1995 m. liepos 17 d. Čikagoje į Amžinybę iškelia Nepriklausomos Lietuvos žymus teisininkas, apygardos teismo teisėjas, Jurgis Kasakaitis. Buvo gimęs 1901.1.6 d. Nur'o miestelyje, Lenkijoje. Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse greta savo seserų (sesuo Marija buvo istorikė) ir jaunesnio brolio. Vyriausiąjį brolių Vytautą, „Pirmo atskiro lietuvių Vytauto Didžiojo bataliono“ karininką (drauge su kitais 4 karininkais ir 3 kareiviais lietuvišiais) Sibire, 1919.XII.9 d., bolševikai kardais užkapojo.

Jo tėvas, Antanas Kasakaitis, 1889 m. baigęs Veiverių mokytojų seminariją, įtariamą skaites ir platines lietuvių draudžiamuosius raštus, Lietuvoje negalėjo gauti mokytojo vietos ir turėjo keltis į Lomžos guberniją (Mozūrai – senoji Jotvingių žemė), į Nur'o miestelį, prie Bugo upės, prie seno prekybos kelio nuo Vilniaus Poznanės link. Čia gavo darbą pradžios mokykloje. Nur'o apylinkėje

buvo kelios lietuvių ūkininkų šeimos, bet Lomžoje (55 km į šiaurę nuo Nur'o) buvo arti šimtas lietuvių šeimų. Lomžoje 1889 m. mirė (1871 m. grįžęs iš tremties Rusijoje, 1863 m. sukilimo dalyvis, kuriam caro valdžia neleido grįžti į Lietuvą) didelis ano laiko lietuvių švietėjas, rašytojas kun. Antanas Tatarė, jungęs apie save tos apylinkės lietuvius. Lomžoje lietuvių Pagalbos draugiją tik 1905 m. suorganizavo Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis. Toji draugija turėjo 50 narių. Į tos draugijos veiklą buvo įsitraukęs ir tėvas Antanas Kasakaitis.

1906 m., rusų valdžiai leidus lietuviams užimti tarnybas Lietuvoje, tėvas A. K. su šeima persikėlė į Surviliškių (Kėdainių apskr.) pradžios mokyklą, bet 1913 m., tos pačios rusų valdžios parėdymu, vel buvo priverstas keltis į Lenkiją, kur pradžios mokyklos mokytojo darbą gavo Varšuvoje. Ten tėvas A.K. 1916-1923 m. buvo

Varšuvos Lietuvių Šalpos draugijos pirmininkas. Ypač veikė prieš lenkų persamą senos Unijos atstatymą. 1918 m. lapkričio mėn. su Varšuvos lietuvių delegacija tėvas, A.K., apsilankė pas „Valstybės viršininką“ J. Pilsudski, prašant jį sulaukyti lenkų kariuomenės slinkimą, siekiantį Vilniaus užėmimo. Pilsudskis pažadėjo išpildyti tą lietuvių delegacijos prašymą, bet... netesėjo.

1919 m. pradžioje Lietuvos vyriausybė A.K. paskyrė (akredituotą) Lietuvos konsulu Lenkijoje, bet tas Lietuvos konsulas Varšuvoje veikė tik penkis mėnesius. Lenkai tada, atėmę iš Lietuvos Seinus, tą konsulatą uždarė. Trys vyresni vaikai – jų tėtis, Jurgis, buvo gyvai įsijungę į Varšuvos lietuvių veiklą. Jurgis, lankydamas gimnaziją, buvo įsijungęs į lenkų skautų veiklą ir pakeltas paskautininku.

1920 m. baigęs gimnaziją, Jurgis slapta atvyko į Kauną ir įstojo Lietuvos kariuomenėn, bet greitai perėjo Užsienio Reikalų ministerijos žinion:

1921-22 m. redagavo, lenkų kalba, dienraštį „Litwa“, leidžiamą U.R.M. Lietuvos Rytų komisijos, o 1923-26 m. savitiraštį „Nowiny“ („Naujienos“), leidžiamą Ministrų kabineto, o vėliau Lietuvos Šaulių gema. Šių laikraštų dėka nemaža aplenkėjusių ir tikrų lenkų pakeitė fanatiškas savo pažiūras Vilniaus klausimu.

1922 m. rudenį įstojo į Lietuvos Universiteto Teisų fakultetą ir 1927 m. gavo teisininko diplomą. 1926-1940 m. buvo tautos ir apylinkės teismo teisėjas Semeliškėse, Kaišiadoryse ir Kaune, o 1940-1944 m. Apygardos teismo, baudžiamojo skyriaus teisėjas Marijampolėje, Kaune, Vilniuje. Ypač rūpinosi kovos su nusikalstamumu klausimais.

Atvykęs į Kauną Jurgis įsijungė į Lietuvos skautų organizavimą. 1921 m. buvo LSS laikštabo narys. 1922 m. pirmame Lietuvos skautų vadų bei vadovų suvažiavime buvo jo sekretorius. 1931-34 m. buvo Trakų tuntininkas.

1923.II.6 d., drauge su 5

bendraminčiais, buvo Lietuvos universiteto studentų „Varpo“ draugijos vienas steigėjų. Jis čia labiausiai rūpinosi Universitete suorganizuoti tąsą veiklos „Varpo“ žurnalo žmonių sąjūdžio (kurio pradininkas ir iki mirties vadovu buvo Vincas Kudirkas).

1944 m. pasitraukė į Austriją, kur Glaserbache, prie Salzburgo, buvo lietuvių gimnazijos mokytojas. 1950 m. atvyko į JAV. Čikagoje aktyviai reiškėsi Lietuvių Teisinių draugijos veikloje. Visą laiką dalyvavo Lietuvių Istorijos draugijos darbuose. Kelerius metus dirbo S. Balzeko kultūros muziejuje bibliotekininku.

Spaudoje labai kruopščiai nagrinėjo lietuvių-lenkų santykių raidą. Teisumų darbe pasižymėjo ypatingu išvargumu nagrinėjant ir sprendžiant bylas. Skautišku tvarkingumu ir pareiškumu vadovavosi visuose savo darbuose. Skriaudžiamą žmogų be svyravimų užstodavo ir, pagaliau, mažai kam apie tai pasakodamas, kiek išgalėdamas ir materialiai, iš savo algos (Lietuvoje) padėdavo vargstantiems.

Gal tik vieno dalyko nelabai temokėjo – „nemokėjo“ girtis savo laimėjimais, savo atliktais darbais. Jurgio Kasakaitio idėjų ir darbštumo žmonės visada buvo, yra ir bus labai reikalingi lietuviams.

Jonas Dainauskas

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

Aukos gražinant laimėjimo bilietėlius.

60.00 dol. Eugenija Liaugaidienė, Parsippany, NJ;

50.00 dol. Petras Brizgys, Hickory Hills, IL; Bronis J. Kaslas, Wyoming, PA; M. Vaskeviciene, Toronto, Ont., Kanada; Dr. J. R. Dainauskas, Woodridge, IL; Emilija Čiakienė, East Chicago, IN; Petras ir Irena Kazlauskas, Lemont, IL; Simas Jokubaitis, Chicago, IL;

40.00 dol. Dr. Elena L. Liatukas, Bethesda, MD;

35.00 dol. Halina Milaknis, Santa Monica, CA; Gaile V. Černiauskaitė, Forest Park, IL;

30.00 dol. Rūta Kleva Vidžiūnienė, Valencia, CA; Genovaitė Avizonis, Lebanon, PA; B. Neverauskas, Sterling Hts., MI; Ona Žiupsnienė, Chicago, IL; O. Kremeris, La Grange Park, IL; Irena Lileikienė, Omaha, NE; Petras Abromaitis, Lemont, IL; Rūta Kosmopoulos, Oak Lawn, IL; dr. V. B. Raulinaitis, Chatsworth, CA; Irena Macionienė, St. Petersburg Beach, FL; dr. P. Jokubka, Chicago, IL;

25.00 dol. Juozas Skomantas, Beverly Shores, IN; K. Jecius, Villa Park, IL; dr. Alfonsas Kisielius, Sidney, OH; Julia Vaitkus, Chicago, IL; O. Dovydatienė, Lake Worth, FL; Jonas ir Vida Maleiska, Lemont, IL; Aldona Prapuolenytė, Putnam, CT; vysk. P.A. Baltakis, OFM, Bishop's office, Brooklyn, NY; Alina Domanskis, Palos Park, IL; Saulė Jautokaitė, Chicago, IL; Vytautas Andriulis, St. Pete Beach, FL; F. R. Daukus, Chicago, IL; P. R. Sodeika, Willard, OH; Juozas Toliušis, Chicago, IL; Vitalis Damijonaitis, Western Springs, IL; Horace R. Zibas, Cincinnati, OH; J. Didžbalis, Toronto, Ont., Kanada; Vytautas Maželis, Ridgewood, NY; Petras Vilutis, Toronto, Ont., Kanada; E. Butėnas, (LCA photography), Chicago, IL;

20.00 dol. Antanas Kuliešis, Chicago, IL; dr. Kazimieras ir Aldona Rimkus, Chicago, IL; Angelė Venclova, Madison, WI; Henry Paškevičius, Thunder Bay, Ont., Kanada; Vito Gelezunas, St. Louis, MO; Marija Neniškienė, Chicago, IL; Jurgis Janickas, Carlsbad, CA; Liudas Kriaučiūnas, Chicago, IL; Brone

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1995 m. rugpjūčio mėn. 10 d. 5

Venckus, Los Angeles, CA; Zita Leszczynski, Cave Creek, AZ; Irma Laisvėnaitė, Hickory Hills, IL; Alfonsas Plepys, St. Petersburg, FL; Antanas Shepshy, Park Ridge, IL; Kazys Gričius, Amherst, MA; Karolis Milkovaitis, Yorba Linda, CA; Marius Ambrose, New Market, MD; Christopher Englert, Nyack, NY; P. Palys, Tobyhanna, PA; Antanas Bumbulis, Toronto, Ont., Kanada; S. ir M. Kostas, St. Pete Beach, FL; Teofilė Mišauskienė, Union Pier, MI; O. Juodišius, Toronto, Ont., Kanada; Aga Rimienė, Chicago, IL.

Aukos siunčiant laikraščio prenumeratą.

60.00 dol. Elena ir Albertas Adomėnai, Chicago, IL., (a.a. Juzė Takulinskienės atminimui); H. Schanel, Wood Dale, IL.

50.00 dol. Dr. Eugene Stonikas, Flossmoor, IL; kun. Joseph Svirskas, Haverhill, MA;

50.00 dol. Antanas Matulis, Redford, MI; Viktoras Degutis, Cleveland, OH; Albinas Dzirvonas, Chicago, IL; dr. Eug. ir Regina Šilgalis, Euclid, OH;

35.00 dol. Jonas Arlauskas, Chicago, IL; Joseph Bernot, Union, NJ;

30.00 dol. Filomena Tarulienė, Oak Lawn, IL; dr. A. Domanskis, Palos Park, IL; Regina Juška, Detroit, MI;

25.00 dol. Albertas Melnikas, Waterbury, CT; Kazys Ulevicius, Crystal Lake, IL; Stasys Cesna, Chicago, IL;

25.00 dol. Emma Venckus, Oak Lawn, IL; Ona Elerts, Chicago, IL; Kazė Brazas, Oak Lawn, IL; Alfonsas Rauckinas, Lockport, IL; A. ir B. Pocius, Elizabeth, NJ; dr. V.P. Tumasonis, Orland Park, IL; Paul A. Miksys, Juno Beach, FL; dr. Edmundas Juodenas, Cleveland, OH; N. ir V. Aukštuolis, Munster, IN; Roma Murphy, Indianapolis, IN; Kazys Gudėnas, Medford Lakes, NJ; Gertrūda Slaby, Powers Lake, WI; dr. V.

Palciauskas, Walnut Creek, CA; V. Laugalis, Niantic, CT; Laima Braune, Oak Brook, IL; Rūta Kosmopoulos, Oak Lawn, IL; J. V. Vizgirda, Aurora, IL; Adelė Sakalas, Oak Lawn, IL; Gasparas Kazlauskas, Beverly Hills, CA; Eleonora Szwed, Chicago, IL; Stasys Strasevičius, Chicago, IL; dr. Ligija Rociūnas-Englert, Nyack, NY;

20.00 dol. Ona Jankauskas, Algonquin, MI; O. Ceckauskas, Montreal, Que., Kanada; G. ir O. Melnykas, Hamilton, Ont., Kanada; M. ir D. Sodeika, Torrance, CA; Leokadija Packauskas, Union Pier, MI; E. Radzevičiūtė, Chicago, IL; Henrikas Alilionis, New York, NY; Dangolė Ilginis, Palos Hills, IL; Regina Raubertaitė, Philadelphia, PA; V. Endrijonas, Chicago, IL., (negalėdamas dalyvauti „Draugo“ gegužinėje).

18.00 dol. Ona Steponėnas, Omaha, NE;

15.00 dol. Juozas Burdulis, Shirley, NY; J. Žadeikis, Chicago, IL; Meile M. Renkus, Santa Ana, CA; Angele Talandis, Long Grove, IA; Ann Mockus, Chicago, IL; Aušrelė Sakalas, Omaha, NE; Elena Rašytinis, Redford, MI;

16.00 dol. Jonas Arlauskas, Chicago, IL;

11.25 dol. F. Andriūnas, Vyncote, PA;

10.00 dol. Kunigunda Vaitonis, Waterbury, CT; A. Liulevičius, Chicago, IL; Anastazija Binkis, Plymouth Meeting, PA; Elena Kelecius, Oak Lawn, IL; Vincas Ancilius, Chicago, IL; Ignas Budrys, Lockport, IL; Pranas Aglinskis, Chicago, IL; Alex Varneckas, Chicago, IL; Genė Gaidelienė, Omaha, NE., du kartus atsiuntė auką „Draugo“ laikraščiu.

Kiekviena mūsų geradarių auką „Draugui“ yra reikalinga ir tikrai įvertinama, todėl reiškiamė padėką visiems, savo auką prisidėjusiems prie mūsų dienraščio išlaikymo.

PADĖKA

A.†A.

JUZĖ TAKULINSKIENĖ LAURINAITYTĖ

Mirė š.m. liepos 8 d. Palaidota liepos 11 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Dėkojame kun. Jonui Kuzinskui už maldas koplyčioje, Šv. Mišių auką, prasmingą pamokslą ir palydėjimą į kapus.

Širdingas ačiū sol. Danutei Stankaitytei už gražų giedojimą bažnyčioje.

Dėkojame visiems, kurie aukavo šv. Mišioms, įvairioms labdaros organizacijoms.

Taip pat ačiū visiems atsilankiusiems koplyčioje ir palydėjusiems a.a. Juzė į kapines amžinam poilsiui.

Didelis dėkui karsto nešėjams ir laidotuvių direktoriams Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.

Nuliūdę: sesuo Petrė Šipailienė, dukterėčia Salomėja Astrauskienė ir šeima, brolis Jonas ir kiti giminės Lietuvoje.

PADĖKA

LIETUVOS NAŠLAIČIŲ GLOBOS KOMITETAS nuoširdžiai dėkoja JONUI KAVALIŪNUI, kuris, pagerbdamas mylimos žmonos ir Motinos

A.A. ONOS KAVALIŪNIENĖS atminimą, lešas, suaukotas laidotuvių metu Lietuvos našlaičių gyvenimui palengvinti, persiuntė „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetui.

Aukotojai: dr. D. ir dr. J. Anysai \$100; Highland Park ligoninė \$75;

po \$50 – S. G. Karaičiai, R. J. Peters, P. M. Ruliai, A. A. Tamuliai;

po \$30 – dr. V. A. Šmulskiai;

po \$25 – E. D. Bartkai, St. Jokubauskas, V. R. Lukai, V. J. Peseckai;

po \$20 – J. D. Noreikos, J. Pr. Pakalkos, V. Žadeikienė, prof. R. P. Jucevičiai, dr. A. Šešplaukis;

po \$15 – B. Prapuolenienė, V. Markevičius;

po \$10 – L. Dambrauskas, J. Daugvila, A. Griškienė, P. J. Norvilos.

Viso Lietuvos našlaičių suaukota \$675.

Reikiame užuojautą velionės giminėms ir artimiesiems, o aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

A Whole Day of Healthy Surprises

Šv. Kryžiaus Ligoninės Sveikatos Mugė
Šeštadienį, Rugpjūčio 12 d. 10 val. ryto-4 val. p.p.
2701 W. 68th Street (ir California Ave.)

Patikrinimai VELTUI:

- Cholesterolis
- Kraujo spaudimas
- Diabetas
- Švino kiekis kūne (tik vaikams)

Skiepai VELTUI: 10 v.r. - 2 v. p.p.

Paskaitos pie sveikatą VELTUI:

- Sveikatos reikalais kalbės profesionalai. Temos:
 - Sveika širdis
 - Fizinė sveikata ir gera savijauta
 - Vaikų sveikata
 - Sveiki pensininkai
 - Moterų sveikata

Staigmenos VELTUI:

- Sveikatos patikrinimas veltui (pačioje mugėje arba užsisakykite telefonu)
- White Sox įžymybė Bill Melton 11 v.r.
- Dovanos, vertingi loterijos laimikiai.
- Vertingi kuponai
- Priešpiečiai
- Ligoninės apžiūrėjimas

Užsiėmimai vaikams VELTUI:

- Veltui „Ranger membership“ kortelės visiems!
- „Identichild“ programa: apie vaikų saugumą policija; I.D. nuotraukos
- „Mousercise“ su Mickey ir Minnie Mouse
- Sveikatos atrodymo centras – smagi vieta vaikams „atrast“ žinias apie savo sveikatą
- Veidelių dažymas, klaunai
- Pirmos pagalbos mašinų ir ugniagesių sunkvežimių apžiūrėjimas
- Policijos šunys
- „Jump rope“ demonstracijos

SAFETY SHOW WITH THE PINK & WHITE RANGERS NOON - 1 P.M.

Call 312-471-8600 for more information

HOLY CROSS HOSPITAL

Expect to be Surprised!

2701 West 68th Street - Chicago, Illinois 60629

HOLY CROSS HOSPITAL IS SPONSORED BY THE SISTERS OF ST. CASIMIR

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

A.a. Salomėja Endrijonienė atminimui jos vyras **Viktoras Endrijonas Draugo** fondui įteikė 1,000 dolerių, prie ankstyvesnių nario įnašų, ir tapo Draugo fondo garbės nariu. Nuoširdus aciu.

Su pagarba ir su padėka „Draugas“ prisimena nepailsintą visuomenininkę ir spaudos darbuotoją a.a. Salomėja Endrijonienę, o su užuojauta – jos vyrą Viktorą, kuris įteikė 1,000 dolerių, prie ankstyvesnių nario įnašų, ir tapo Draugo fondo garbės nariu. Nuoširdus aciu.

Dar trys laimingieji neatšaukė. „Draugo“ gegužinėje stambiuju laimikiu laimėtojai jau beveik visi (net tie, kurie išvažiuo anksčiau iš gegužinės ir nespėjo sulaukti trukimo) savo dovanėles atsiėmė, tik liko trys bilietėliai. Pradžioje laimėtojai sušaukti. Porašinė-raudona spalva numeriai 0483174 ir 0482929; mėlyna spalva – 095436. Kreiptis į „Draugo“ administraciją darbo valandomis.

Jeigu ir lytų rugpjūčio 13 d., nemušgązintė – Ateitininkų namų gegužinė įvyks. Turime užtenkamai vietos visus svečius patalpinti pastogėje, kad neįkeltų suspaustos. Nuotaika bus gera, laimėjimai bus paskirstyti, kaip numatyta. Kiekviena mašina, įvažiuojanti į Ateitininkų namų kiemą, gaus nemokamą bilietėlį įvažiavimo dovanai laimėti. Laukiame visų!

Dr. Leonas Kriaučiūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas, rugpjūčio 12 d., šeštadienį, dalyvaus Tautinės sąjungos Clevelando skyriaus metiniame susirinkime, o sekmadienį – „Dirvos“ gegužinėje. Ta proga susitikti su „Vilties“ draugijos valdyba ir „Dirvos“ redaktorium pasitarti laikraščio reikalais.

Dr. Leonas Kriaučiūnas.

x NAMAMS PIRKTI PASKOLO duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir priemonėmis nuosimčiais. Kreiptis į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – tel. (312) 847-7747.

(sk)

x Maironio Lituanistinė mokykla Lemonte ieško sekretorės, kuri tvarkytų visus mokytojų raštinės reikalus ir galėtų atpažinti mokytojų paruoštus darbus. Reikia mokėti mašinėle rašyti ir kompiuteriu naudotis. Valandos mokslo metų šeštadieniais nuo 8:30 v. ryto iki 1:30 v. p.p., taip pat gali būti darbu, kuriuos reikia savarankiškai atlikti. Susidomėję prašome kreiptis pas Marių Kasčiūną, vakarais (708) 403-4988.

(sk)

„Kartu dirbdami, sukursime saugesnę Čikagą“, tai šūkis, kuriuo vadovaujantis, norima įjungti žmones į jų apylinkių saugumo programą. Tik visai apylinkėi įsijungus ir budint, galima kontroliuoti nusikalstamumą, gaujų plitimą ir kitas blybes, kurias atneša besikeičiantys apylinkės gyventojai ar ekonominio pajėgumo kriterijai. Marquette Parko apylinkės gyventojai kviečiami į specialų susirinkimą, vyksiantį Šv. Kryžiaus ligoninės patalpose (2701 W. 68th St., Community Room, apatiniame aukšte) rugpjūčio 16 d., 7 (iki 9) val. vak. Susirinkimą ruošia Southwest Community organizacija, Southwest Youth Collaborative ir Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugija. Visuomenė ne tik kviečiama, bet ir raginama dalyvauti. Dūsauti, kad apylinkės nesaugios, yra lengva, bet tai problemą neišsprendžia – reikia aktyviai įsijungti, imtis iniciatyvos, atsakomybės. Jeigu nusikalčiai žino, kad juos nuolat stebi kiekviena apylinkės akis, savo „verslą“ nukreips į lengvesnes dirvas.

Zosė ir Petras Augaičiai, Delhi, Ont., kate, atsiumė „Draugui“ 100 dol., kuri yra skiriami a.a. Antano Budreikos atminimui. Tikrai prasmingas mylimo mirusio asmens pagerbimas, įamžinant jį lietuviško dienraščio puslapiuose. Reikės dūsi užuojautą jo artimiesiems, su pagarba dėkojama už auką.

Minint dešimties metų šviesios atminties kapitono savanorio kūrėjo, a.a. **Jurgio Dragūnevičiaus** mirties sukaktį, jo žmona Anelė Dragūnienė ir duktė Audronė Pakštienė, Great Fall, VA, vyro ir tėvo atminimui pagerbdamos, atsiumė „Draugo“ paramai 300 dol. Tai mirusiam meilę liudijantis paminklas lietuviško rašto raidėse. Dėkojame už dosnią paramą.

Sofija Pleniėnė, nuolatinė visų gerų darbų talkininkė, pasižadėjo išplatinti net šešis stalius į „Draugo“ dienraščio pokylį, kuris bus Martinienės salėje rugsėjo 24 d. S. Pleniėnės bičiuliai, norintys praleisti malonų renginį jos artumėje, prašomi į ją kreiptis ir užsakyti bilietus.

Lietuvos Dukterų draugijos valdyba, susidariusi aplinkybėmis, kai Čikagoje neturime kasdienių lietuvių radijo laidų, prašo savo seniūnių, kuriuos sužino apie mirusį ar sunkiai sergantį draugį ar gaus, tuojau pranešti Lietuvos Dukterų draugijos vyriausiajui seniūnei, tel. 708-346-0316 arba pirmininkei tel. 708-857-7281.

x TRANSPAK praneša: „Šiemet Lietuvos vidurines mokyklas baigė apie 18,000 abiturientų“. Siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Miesto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

x „TULPES“ restoranas, 2447 W. 69 St., sėkmingai veiks 25 metus Marquette Parko apylinkėje, užsadarė š.m. rugpjūčio 1 d. Savininkė Juzė Augaitienė nuoširdžiai dėkoja gausiems klientams ir draugams.

(sk)

x Parduodami bilietus kelioms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesniauskienė, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk)

Pataria saugotis karščių.

Liepos mėnesį Čikagoje ir apylinkėse karščiai ne tik vargino gyventojus, bet buvo rekordinis skaičius mirusiųjų nuo kaitros – priskaičiuota gerokai per 500 mirčių. Miesto savivaldybė ir meras Richard M. Daley ėmėsi įvairių priemonių, kad ta tragedija mieste nebeprisikartotų, ne tik šią vasarą, bet ir ateityje. Dabar, kai tikimasis aukštesnės temperatūros, radijo, televizijos, spaudos pranešimuose pasirodo perspėjimu, ką daryti, kad būtų galima apsaugoti nuo pavojaus. Ypač perspėjimai taikomi vyresnio amžiaus žmonėms, ligoniams, vaikams, vienišiesiems asmenims, kurie yra izoliuoti nuo savo artimųjų. Miestas primena, kad yra daug vietų, kur žmonės, neturintieji savo namuose vėsinimo sistemų, gali atvėsti. Tai Socialinės rūpybos (Human Services) įstaigos, bibliotekos, arba specialiai įruošti centrai, kur galima būti, atsivėdinti. Norintieji tikslios informacijos, kur jų apylinkėje yra tokios vėsinimo sistemos, gali skambinti tel. 744-500, arba 744-5829. Geriausias būdas apsaugoti – bendrauti su žmonėmis, patikrinti, ar vienišiam kaimynui, seneliams nereikia pagalbos, ar jie sveiki. Jeigu žmonės daugiau kreiptų dėmesio į kitų problemas, o mažiau vien galvotų apie save (kaip pasisako Čikagos sveikatingumo įstaigos), tokiu tragedijų nei karščių, nei šaltų ir kvienuo kitu metu nebūtų. Kiekvienas žmogus turi būti savo artimo sargas, nepaisant, kas tas artimas, kokia jo rasė, visuomeninė padėtis, amžius...

Vasara – smagių gegužinių laikas, tad ir Pasaulio lietuvių centro rugsėjo 20 d., sekmadienį. Rengėjai žada visokių linksmybių, skanumynų ir pramogų. Yra jau įruošta sportui aikštelė, kurioje galės padaužyti sviedinį jauti ir vyresnieji, bus muzikos, skanaus maisto ir malonaus pabendraavimo. Planuokite atvykti.

Ar Lietuvos jaunimas yra idealistiškai nusiteikęs? Apie lietuviško jaunimo idealizmą kalbės Lietuvos Ateitininkų federacijos pirmininkas **Vidas Abraitis**, kuris atvyks į JAV ir dalyvaus dviejuose renginiuose. Dainavoje: LFB Lietuvių studijų savaitę rugpjūčio 20-27 d. ir Ateitininkų studijų dienose, rugsėjo 1-4 d.

V. B. Paulius, Allendale, NJ, prie „Draugo“ prenumeratos mokesčio, dar pridėjo 100 dol. Ta parama laikraščiu yra tarptautinio paguodos žodis, kuris sustiprina darbiai ir finansiniai jo leidimo maršai. Nuoširdžiai dėkojame už auką.

ALTO Čikagos skyrius šaukia valdybos ir tarybos posėdį rytoj, penktadienį, rugpjūčio 11 d., 6 val. vak., ALTO centro patalpose Balzoko Lietuvių kultūros muziejui, 6500 S. Pulaski Rd. Pakvietimui nebuvo siunčiami, todėl prašome atkreipti dėmesį į šią žinutę ir susirinkime dalyvauti.

Dr. Algis Norvilas, neseniai lankėsis Lietuvoje ir kalbėjęs į laisvę fondo studijų dienose Kaune, atvyks į Lietuvių studijų savaitę Dainavoje, kur rugpjūčio 26 d. kalbės ir vadovaus samponiumui tema „Lietuvos jaunimas ateities perspektyvoje“.

x Dėmesio! Čikagos Šaulių Rinktinė rengia gegužinę, kuri įvyks šių dienų rugpjūčio 13 d. – sekmadienį, Šaulių namuose. Pradžia 12 val. Geras maistas, gera muzika, turtinga loterija. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

(sk)

JUBILIEJINĖS IŠKILMĖS ŠV. KAZIMIERO VIENUOLYNE

Rugpjūčio 13 d. keturios Šv. Kazimiero vienuolyno seselės minės savo vienuolinių įžadų sukaktį: trys – penkiasdešimt metų jubiliejų, o viena – dvidešimt penkerių metų. Šventės prasidės iškilmingomis seserų pokyčioje (dalyvavimas tik su pakvietimo bilietėliais). Pamaldoms vadovaus: celebrantas – kun. Antanas Saulaitis, SJ; apeigų direktorius – kun. Jonas Kuzinskas; koncelebrantai – prel. Damasus Mozzeris, kunigai – Damasas Kelpšas, Jonas Kuzinskas, Antanas Puchenski; pamokslą pasakys – kun. A. Saulaitis; giedos Šv. Kazimiero seserų choras; vargonininkė ses. Teresė Papis, SSC, smuiku pasisės ses. Marion Etsel, S.D.S.

Šios iškilmės yra ypač brangios seselėms jubilieatėms, nes Eucharistinėje Aukoje dėkingumo malda kyla į Dangiskąjį Tėvą padėkoti už gausias, joms suteiktas, malones. Aukštinį įžadų jubiliejų minės ses. M. Joanela, buvusi Šv. Kazimiero vienuolijos generalė vyresnioji, istojusi į vienuolyną iš Šv. Jurgio parapijos, Shenandoah, PA; ses. M. Severis, istojusi į vienuolyną iš Šv. Kazimiero parapijos, Chicago Heights, IL; ses. M. Francita, istojusi iš Visų Šventųjų parapijos, Chicago, IL.

Sigabrinį jubiliejų šventis sa. Margaret Zablot, istojusi į vienuolyną iš Šv. Mykolo parapijos, Levittown, PA. Ses. Margaret yra Maria aukštesniosios mokyklos prezidentė.

NORIME SUSIBURTI

Rugpjūčio 6 d. Jaunimo centre įvyks senieji iš Lietuvos atvykusių lietuvių susirinkimas buvo sėkmingas ir sukėlęs daug diskusijų. Gražią įžanginę kalbą pasakė JAV Lietuvos Bendruomenės Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė. Ji papasakojo apie užsienyje, t.y. JAV, gyvenančių lietuvių problemas, dabartinę padėtį, reikalavimus, kvietė visus susijungti, organizotis ir dirbti kartu.

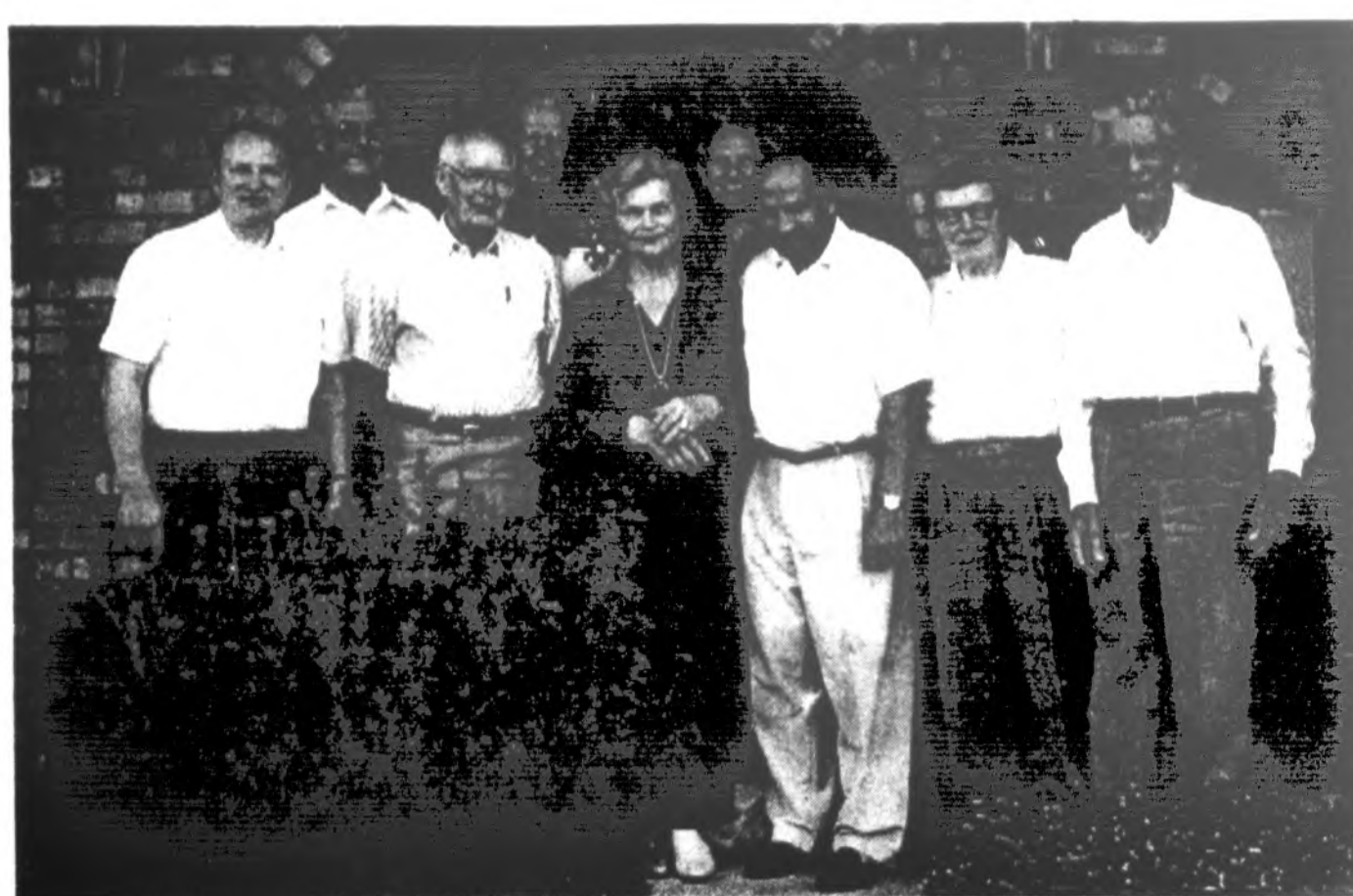
Aišku, mės, neseniai atvykę, truputį viską kitaip matome, be to, norime, o kartais turėti, suprasti, o kartais norime, kad kažkas kitas mums viską padarytų. Pagalbos reikia, mano nuomone, mums reikia ištiesti, bet ir mes turime būti tolerantiški.

Kalbėta, kad reikia informacinio centro, televizijos laidų, naujų leidimų. Manyciau, kad spaudai atvykusieji turi prisijungti prie esamų lietuvių. Nors jų pažiūros, aišku, daug kur skirsis, bet seniau atvykę jau turi praktinius, materialinį pagrindą ir tikrąją lietuvišką dvasią. Naujai atvykę galėtų būti naujų padalinys anksčiau nesuformuoti lietuviškosios visuomenės šeimoje. Nereikia ir suformuoti – „Draugo“ dienraštis vos gali išsilaikyti ir tikriausiai skirtų kokį puslapį naujai atvykusių tautiečių reikalams. Tuo ir skaitytojų skaičius augtų.

Daug yra atvykusių kultūros darbuotojų, muzikantų, dainininkų. Aktyvi meno darbuotoja Stasė Jagminienė jau turi subūrusi nemažą meno mėgėjų būrį – tai tarytum lietuviškos muzikos ir dainų derinys. Ji taip pat aktyvi Lemonto LB apylinkės valdybos narė.

Tik susiburdami, pasisėmę iš seniau gyvenančių lietuvių patyrimo, dvasingumo, įnešdami savo naujų sumanymų ir energijos, galėsime tvirtiau jaustis plačioje Amerikos žemėje.

(sk) Albina Birgiolienė

Susitikimas su svečiais gydytojais iš Lietuvos dr. A. ir J. Damušiu namuose š.m. vasarą. Iš kairės: dr. Romualdas Šumardis iš Šv. Jokūbo ligoninės Vilniuje, dr. Antanas Razma, dr. Adolfas Damušis, dr. Vacys Šaulys, dr. Albina Prunskienė, dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Kestutis Larikėnas iš Vilniaus klinikos, dr. Petras Kisielius ir Jonas Kavaliūnas.

IVERTINAMAS GERANORIŲ DĖMESYS

Kartais nušvinta giedresnės dienos ir Balzoko lietuvių kultūros muziejaus kasdienybėje. Apilankęs tėvynėje, Stasys Valatka iš Roselle, NJ, išgijo neeilinę meninę vertybę. Iš šimto menininkų paveldėjo K. Simonio paveikslą. Noredamas pasidalinti savo laime, atsiuntė į muziejų, kad ir kiti pasigėrėtų šiuo kūriniu.

K. Simonis, gimęs 1887 metų, šiuo 1920 metais savo parodoje parodė stiprią tautodailės įtaką savo darbuose. Jis buvo gabus iliustratorius, o jo iliustruotos Simono Daukanto „Žemaičių pasakos“ darė įtaką skaitančiam jaunimui. Šis skaitantis paveikslas dar pasirašytas paties menininko 1970 metais ir įvardintas „Praeities švystelėjimas“.

Jauna mergaitė rankose laiko saule, o saulėje Gedimino pilis su plazdančia trispalve. Anuomet visi mokyklų vaikai ir piemenėliai užsimerkę dainavo „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“. Toks švelnus mergaitės įvaizdis padėjo daugeliui išnešioti meilę kuni-gaikiškių miestui, sostinei. Nors tapytas tempera ir ant paprasto kartono, tikrai bus visų pamiltas.

Iš močiutės kuputės – kraičio skrynios. Krovė močiutė kuputės nuo mirties, ugnes ir karo bėgdama... Mažytės dukraitės, į rausvas žaras žiūrėdamos, jautė ateinančią negandą. Marytė Vizgirdienė atvežė iš Auroros krūvą lino audinių kraiztų. Užmerkė močiutę, dukraitės pabiro po visus kraštus ir mums paliko saugoti Lietuvos linų kvapą. Kaip pasakų laumių palaimintos drobėles kalba apie Plungės laukus ir apylinkes. Parsiveža šiandien tėvynainiai, aplankę savas tėvyknes, liūdnai parymoje prie sodybos liekanų pamatų, kur nei žaltys sau vietos susirasti nesurastų, ir naujų lininių gaminių. Tai jau geležinių staklių išaus-

tos drobėlės: staltiesės, lovatiesės ir pašluostės. Baltutės, baltutėlės, kad malonu į rankas paimti. Ir žinai, kad linai dar Plungėje tebeauga ir darbščios rankos tebedirba.

Gairutė Valiulienė

IŠ ARTI IR TOLI

GEGUŽINĖ COLORADO

JAV LB Colorado apylinkės metinė gegužinė įvyks rugpjūčio 20 d. Puikus lietuviškas maistas bus parūpintas. Už šio dol. mokesčių parūpintiems galėsime gauti kiek tik norėsite, neišskiriant nei „Rūtos“ virtuvės dešrų. Gėrimai bus parduodami. Rezervacijas reikia padaryti ne vėliau kaip iki rugpjūčio 17 d. Skambinkite Arvidui Jarašui, tel. 427-3394.

ALT SAJUNGOS SKYRIUS FLORIDOJE

Buvo įsteigtas 1982 m. Tai – nenuilstamų tautinės minties puoselėtojų Bronės Miklienės ir Juozo Žvynio darbo vaisius. Padėka ir pagarba priklauso jiems ir visiems, kurie, talkindami darbu ir pinigais, siekė ankstesnių skyriaus valdybų užsibrėžtos veiklos įgyvendinimo.

Ypač didelė padėka priklauso darbščioms skyriaus narėms, kurios įvairiais progomis nuoširdžiai rūpėsi vaises ir prisidėjo prie skyriaus renginių pasiekimo. O jų būta gana daug. Joms priklauso atskiras pagerbimas.

COLORADO LIETUVIAMS TARPTAUTINIAME FESTIVALIJE

„Rūtos“ tautinių šokių grupė birželio 10 d. dalyvavo Tarptautiniame festivalyje Guldene.

Lietuvišką muziką smuiku griežė Laima Gaigalaitė. Laima neseniai atvykusi į Colorado apylinkę. Jos didelis muzikinis talentas parturtina apylinkės kultūrinį gyvenimą.

Kaip ir kiekviena kita proga, Illinois valstijos gubernatorius Jim Edgar atsiumė savo geriausius linkėjimus „Draugo“ renginiui gegužinė (liepos 30d.) per savo etninių įstaigų atstovą Pat Michalski. Iš kairės: kun. Viktoras Rimšelis, MIC – „Draugo“ moderatorius; Pat Michalski; Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė, Patrick Dwyer ir Marija Remienė.